Sievietes Pasaule

№ 13. 1. JŪLIJS 1936. g. 4. gads.

L. Valdman-Teichmane

ABONĒŠANAS MAKSA LATVIJĀ:

Par 1/1 gadu ar piesūtīšanu Ls 10.—
„ 1/2 „ „ „ „ 5.—
„ 1/4 „ „ „ „ 2.50

Numurs bez piesūtīšanas maksā 50 sant.

Redakcija un kantoris: Rīgā, Kr. Barona ielā № 60, dz. 10. Tāļr. 96248.

Kantoris atvērts: darbdienās no 9—18.

Redakcijas runas stundas: pirmdienās, trešdienās un piektdienās no 13—15

Naudas pārvedumi adresējami Rīgā, Galv. pastā, tekošs rēķins Nr. 11065. Provinces lasītāji naudu var samaksāt tuvākā pasta nodaļā uz minēto tekošo rēķinu

ABONĒŠANAS MAKSA UZ ĀRZEMĒM:

Par 1/1 gadu ar piesūtīšanu Ls 12.—
„ 1/2 „ „ „ „ 6.25
„ 1/4 „ „ „ „ 3.25

— Sludinājumi pēc sevišķa tarifa. —

Saturā: J. Jaunsudrabiņš — Kur tie citi, tur es ar. Margrieta Gaita — Motoriem. Paula Tilts — Dzejnieka J. Poruka piemiņai. J. Poruks — Ticība. J. Poruks — Brauciens uz dziesmu svētkiem. Jānis Kreicbergs — Atmiņas par Elliju Grīnbergi. Elīna Zālīte — Mīlas zieds. Kādēļ. Reiz bija... (Vilhelmīnes Gesneres atmiņas par Andersenu). A. P. — Svētku diena Mūrmuižas Tautas Universitātē. A. Klēbachs — Par mūsu kristībvārdiem. Gundega — dzejolis. O. Krolls — Eji laukā. O. Krolls — Sievietes-matemātiķes. Darba parāde. Tā iesāc dienu! Grāmatu apskats. Mūsu veselība. Mūsu bērni. Dziedone Lucija Teichmane par sevi. L. D. Rozes — Rosa Touru. Rokdarbi. Domu izmaiņai. Mājturība. „Mazie Draugi" — bezmaksas pielikums bērniem.

Sim numuram iet līdzi bezmaksas rokdarbu pielikums.

PAULAS TILTS

MĀKSLAS AUŠANAS UN MĀKSLAS ROKDARBU KURSI RĪCĀ, KR. BARONA IELĀ 60. TĀĻRUNIS 96248.

Kursos pasniedz: mākslas aušanu, rokdarbus, zīmēšanu, metāla plastiku, kaldināšanu sudrabā un varā, ādas darbus u. c. praktiskus un mākslas rokdarbus.

Galvenā vērība piegriezta, mākslinieka vadībā, latvisko ipatnību un formu izcelšanai un izdaiļošanai.

Pilns kurss 2 gadi (2 ziemas). Pie kursiem pastāv arī īstermiņa mākslas aušanas un rokdarbu apmācība. Apmeklēšanas ilgums pēc vēlēšanās. Mazturīgām audzēknēm maksāšanas atvieglinājumi.

KURSU DARBNĪCĀ: mākslas audumi un rokdarbi dzīvokļu izdaiļošanai un iekārtošanai oriģinālā mākslinieciskā gaumē, kas atbilst skaistumam un elegancei.

Pieņem pasūtījumus un piedāvā pirkšanai: logu un durvju aizkarus, sienas un grīdas segas, persiešu, Smirnas un gobelena paklājus, mēbeļu drānas, galda segas, tautiskus brunčus, krekliņus, villaines, saktas, jostas, vaiņagus, sievu mices, cimdus. Tautas ģērbi pēc novadiem. prievītes, studentu lentas. Izgatavo biedrību karogus.

Sievietes Pasaule

MODERNS ŽURNĀLS
PALĪDZ AR GAUMI ĢĒRBTIES,
BŪT ELEGANTAI

Sniedz vērtīgu lasāmo vielu un mākslinieciskus rokdarbus ar bezmaksas pielikumu. Sava bagātā satura un ilustrāciju dēļ žurnāls lēts. Iznāk divas reizes mēnesī 1. un 15. mēneša dienā. ABONĒŠANA par gadu Ls 10.—, pusgadu Ls 5.—, ceturksni Ls 2.50, atsevišķs numurs 50 sant. Pastā tekošs rēķins № 11065.

Žurnāls nepieciešams katrai intelliģentai un sabiedriskai sievietei.

REDAKCIJA UN KANTORIS
RĪGĀ, KR. BARONA IELĀ № 60.

Žurnāla „Sievietes Pasaule" red. un kantoris Rīgā, Kr. Barona ielā 60
Tāļrunis 96248 Pasta tekošs rēķins 11065

Izdevējs: Izdevniecība „Spīdola". Atbildīgā redaktrise: Paula Tilts. Visi sūtījumi adresējami žurn. „SIEVIETES PASAULE" kantorim Rīgā, Kr. Barona ielā 60. Tāļr. 96248. Iespiests J. Lukstiņa grāmatu spiestuvē, Rīgā, Lāčplēša ielā 24. Tāļr. 26048.

Sievietes Pasaule

Illūstrēts žurnāls literātūrai, mākslai, rokdarbiem un mājturībai

№ 13 | 1. jūlijs 1936. g. | 4. gads

Pie Tevis, pie Tevis šīs puķes ieš,
Pie Tevis.
Pie Tevis šīs ziedošās domas...

KUR TIE CITI, TUR ES ĀR

JĀŅA JAUNSUDRABIŅA ROMĀNS

10. TURPINĀJUMS

Cik viņa pa šo īso laiku bija nervoza un, varēja pat teikt, — veca palikusi. Minēdama zirgu viņa laikam domāja par vīru un tāpēc nevarēja valdīt asaras. Lūk, kā gāja cilvēkam, kad viņam jādala bij otra cilvēka liktenis ... Vai viņu nevajadzēja kaut kādi iepriecēt, izkliedēt?

Dūms sāka stāstīt par sevi. Un tā Raicānu Ieva bija pati pirmā no Suplakas ļaudīm, kas dzirdēja skaidri un noteikti, no pirmavota, par pieņemto meiteni.

„Es dzēru jūsu kāzās, Remdenā kundze, un ticu, ka neatteiksaties nākt manējās."

To teicis viņš izgāja, aiz rokas ieveda Vinci un stādīja to kaimiņienei priekšā.

Skuķis bija nosarcis, izturējās pieklājīgi un prātīgi atbildēja uz nedaudzajiem Ievas jautājumiem. Viņa bija pilnīgi pieaugusi jaunava, tā pēc izskata kā pēc prāta.

Kad Vince bija prom, Dūms priecīgi paskaidroja:

„Varbūt uz cita rudeņa. Viņai vēl jāaizbrauc pēc pases un kristamās grāmatas. Pavasarā būs septiņpadsmit. Ko tur ilgāk vilcināties? Diezgan esmu dzīvojis un meklējies. Diezgan esmu smirdējis kā āpsis savā tumšajā alā. Gribu vismaz mūža galu palaist gaišībā. Un jūs tikai redzēsiet, kas Babuļi būs par varenu sētu, kad te saviesīsies berni..."

Dūms bija tajā dienā ārkārtīgi runīgs. Viņš stāstīja par savu bijušo, patreizējo un sevišķi par nākošo dzīvi, ar tādu paļāvību, itkā viss būtu ierakstīts viņa plaukstā. Remdenā kundzei vajadzēja dzirdēt vēl to un atkal to. Kur viņai bija jāskrien ziemas laikā? Beidzot viņa tomēr saņēmās un teica:

„Bet nu gan jāiet! Mazais Miervaldis sāks kurnēt, ka mamma tik ilgi projām. — Nu kā tad palika, kaimiņ, ar to melni?"

Ieva atkal sadrūma kā nakts.

— Ak kundze gribēja pārdot vīra jājamo zirgu? Protams. Kas tad varēja galvot, ka viņš vairs dabū vietu, kad nāk laukā... Vai dieni! Ja tikai viņa uzticēja tik lielu darīšanu. Bet tūlīt, nākošā braucienā, viņš raudzīs izpalīdzēt.

„Nu simtu, simtu paldies!"

„Bet bez cik tad neietu?" viņš atvadībām sniegto roku kratīdams prasīja.

Ieva skatījās brīdi griestos, tad nolaida acis un teica:

„Nebūtu trīsdesmit par daudz prasīts? Mēs ar māti tā domājam. Lauču tēvs saka, ka kurmēt labi zirgi esot dārgi. Ak, mums tik daudz vajag naudas! To jau jūs variet saprast, kā ir diviem sievišķiem, no kuŗiem vēl pie visa tā viens tikai pa pusei derīgs darbam."

„Trīsdesmit taukšu? Nebūs par kāru?"

Taisnību sakot Babulis nemaz nebij informēts par derīgu zirgu cenām. Dzirdēja gan, ka tie dārgi. Ja lops bij labi paēdis un atpūties, — varēja jau turēties pie savi trīsdesmit. Pavasarā viņš likās tā kā drusku nedrošs uz priekšas kājām, tas Remdenā melnis. — Nu labi, kad jau brauks, tad iebrauks Raicānos un pieķers pie razvalka.

O, nemaz tā nebija, ka Babuļu Dūms būtu dzīvojis tikai sev un savam labam. Ļaudis nemeklēja viņa, kā viņš nemeklēja ļaužu, — tas bij viss. Raicānu Ieva ar bažām nāca pie viņa, bet ar vieglu sirdi gāja mājā. Bet pavisam priecīga viņa bija, kad no Daugavpils atpakaļ braukdams Dūms atkal iegriezās viņu sētā un noskaitīja uz galda ne vis trīsdesmit, bet veselus trīsdesmit sešus tūkstošus. Vesels lēvenis simtnieku un piecsimtnieku!

„Es darīju ko spēju," viņš pašapzinīgi teica.

„Paldies, sirsnīgs paldies!"

Dūmam bija tikai brīnums, kamdēļ abas sievas nepriecājās par lielo naudu. Viņas to nemaz neņēma rokā un nepārskaitīja un nenoglabāja. Tāpat uz galda tā palika, nekārtīgā čupiņā, kad viņš ardievojās.

Trīspadsmitā nodaļa.

Katras sētas, katra atsevišķa cilvēka dzīvē ir tik daudz nenozīmīgu sīkumu, ka rakstniekam dažreiz jātaisa lieli lēcieni, pat vairākiem gadiem pāri, lai romāna lasītājs nejustos kā apputējis. Laiks arī tā patiesībā skrien, ka neviena rītdiena nepaliek neatnākusi, un drīz mēs visu skatītu pagātnē, ja mūžībā neveidotos arvien jaunas rītdienas.

Kad mēs runājam par garām un īsām stundām, tad zinam, ka tās ilgzina un rauc vienīgi mūsu pašu sirds, kas ir tikpat liels brīnums, kā visa pasaule, kā visas rīt- un vakardienas. Tu gaidi, tu tiecies visiem prātiem nākotnē, un satrūksties vien, kad lielais brīdis klāt un garām.

Tā arī Raicānu Ievai kādreiz likās vīra cietuma laiks tik garš, ka nebij drosmes šos divi gadi nemaz izrunāt, lai tos vēl vairāk nepaildzinātu. Nu tas bija notecējis, aizgājis kā viena diena. Un Ieva būtu izskrējusi tikpat viegli vīram pretim šodien kā vakar, ja nu nebūtu pie rokas jāved mazais Miervaldis, kam vajadzēja tēvu apsveikt stāvot pašam uz savām kājām.

Ja, Remdenais nu bija mājās.

Kad viņš ieradās, bija tāds pat agrs pavasars kā toreiz, kad viņu apcietināja. Varbūt gan mazliet vairāk zaļuma bij kokos, jo ziema šogad bija dziļāka kā visus citus gadus un zeme tāpēc maz salusi. Līdz ko nogāja sniegs, dīga zāle, koki rieta pumpurus, plauka un ziedēja. Tā tad ziedonis! Ziedonis bija klāt un šoreiz to varēja baudīt arī Raicānos bez skumju piedevām.

Sieva lūkojās vīrā un nevarēja vien atlūkoties. Pa visu cietumniecības laiku viņa reizi gan bij mē-

ginājusi vīru redzēt un parunāt kādu vārdu. Viņa bija aizbraukusi un arī pielaista; bet putnu būrim līdzīgā siena starpā viņu bija tādā mērā aizskārusi, ka otru reizi nevēlējās vairs ar vīru tikties. Bez tam viņš toreiz izskatījās tik nožēlojams, apaudzis ar bārdu, līdz ar ādu nocirptiem matiem, kā tatārs, kādi te bij redzēti kara gados pie tranšeju rakšanas. Bet nu viņš bija atkal tas pats vecais, mīļais Andrejs: gludi skuvies, celiņu uz kreisās acs. Ja pat vēl skaistāks viņš tagad izskatījās, jo seja nebij vēja aprauta. Viņš bija balts un bāls, mīkstām rokām, — īsts kungs.

Nebūs sevišķi jāuzsver, ka nu Raicānos valdīja lieli prieki. Abas sievas tekāja, gādāja, nesa, pa reizai galvas kopā sabāzdamas un sačukstēdamās, jauca, mīcīja, cepa un čurkstināja, lai pārnācējam, kas bija ciemiņš un reizā arī šīs mājas kungs, sagādātu pēc iespējas gardus kumosus. Ko tad viņš līdz šim bij labu redzējis? Tā sakot — ūdeni un maizi.

Andrejs tādu uzmanību prata cienīt. Viņš bij pret sievu nepieredzēti laipns, varbūt laipnāks kā jebkad, pateicās par visu, kas pa šo laiku viņa labā darīts, solījās nekad to neaizmirst. Sieva noraidīja pateicības uz māti; jo viņai pašai taču nekā nebij. Paldies mātei par to, ko viņš saņēmis un vēl vairāk par to, ko viņa laba baudījusi te, gandrīz bez darba dzīvodama. Un kur tad vēl slimības laiks, ārsts, kopšana...

Nu, tāda, tik liela izrēķināšanās, Andreju Remdeno vairs neinteresēja. To jau sieva noredzēja no acīm un steidzās valodu novērst uz citām lietām. — Vai viņš bieži bija domājis par mājām, par viņu, sevišķi ar dēlu? Un vai bija prātā nācis, ka puika ies jau kājām pretim? Kā viņam vispār patika tāds mazs vīriņš?

„Melni pārdevāt?"

Ja, diemžēl. Citādi viņas nebij varējušas apgriezties ar naudām.

„Tiešām žēl. Labs bija zirgs."

Ieva bija ielikusi vīram klēpī puisēnu, kurš nu jau patiesi prata pateikt abus skaistos vārdus, ko bērni parasti iemācas pirmos: mamma, papa, un kas vecāku ausīm skan kā vissaldākā mūzika.

Remdenais brīdi paturēja puisēnu, kā svešu ķermeni, tad nolaida zemē, lai staigā. — Ko viņš zināja par tādu knisli sacīt? Bērns kā visi bērni. Ja nezinātu, viņš pat neteiktu ka tas puika.

Viņš aizdedza papirosu un atstiepās gultā. Bija noiets tepat piecpadsmit kilometru no stacijas. Nedrīkstēja aizmirst, ka viņš bija atradis staigāt. Un pavasara gurdinošais gaiss cilvēku kāva tīri vai nost.

Zināms, zināms, viņam bija vajadzīga atpūta.

Pirmā diena pagāja kā viena svētdiena. Bet ik dienas svētkus svētīt nevarēja. Nāca arī darba dienas, un tās Remdenajam nepatika. Starp lielo gādību, kādu sievas māte izrādīja sākumā, un starp vēlāko viņas izturēšanos, nebija nekāda samēra. — Šī bestija taču gribēja, lai viņš rītos agri celtos, brauktu uz pienotavu, un pārbraucis strādātu līdz ar kalpu. Citādi jāputot laukā.

Protams, strādāt jau nu gan strādāja visi saimnieki; bet vai tad viņu, Remdeno, kam darba lauks bij meklējams pavisam citur, varēja piemērot vienkāršam lauksaimniekam, kam nebija nekādas izglītības? Vai viņa nedzirdēja, ka viņš runāja pat vāciski:

„Bitte schön. Und Maul halten!"

Viņi runājās ar Ievu un tā to dzirdēdama atcerējās Šalkoņa stāstu par Rīgā pavadīto bērnību. Tas varēja gan tiesa būt. Jo bija lasīts laikrakstos, ka gandrīz visi, kas Rīgā auguši, runāja šo valodu, citādi būdami pavisam bez skolas. Neteica tomēr nekā un nekad nevaicāja par viņa mājām. Tā vēl atlika maza cerība, ka vīrs varbūt tomēr godīgs.

Bet ko nedarīja meita, to sašutuma brīdī viegli varēja izdarīt māte.

Remdenais neķērās ne pie viena darba. Viņš gāja tomēr pa lauku un staigāja pa sētu, visur atrasdams nolaidīgas saimniekošanas pazīmes. Redzams, ka te no laika gala nebij rīkojies saimnieks ar gaišu galvu. Jo kāpēc tad Raicāniem nebija neviena augļu koka? Visiem te apkārt: Laučiem, Daugmaļiem — kaut velns to parāvis! — Ķikutiem, Lučiem, Braģiškiem un pat tam pašam ubaga Babulim, bij sen iekopti dārzi, kas dažu gadu deva lielu ienākumu. Bet Raicāniem pat lāga aizvēja nebija pret ziemeļa vējiem, jo vītoli bij ziemā apzāģēti malkai. Tāpēc jau vēji beidza plēst kūtīm jumtus nost... Tīrumos bija daudz lielu un mazu akmeņu. Kā tur lai strādā ar mašīnām? Jo tas taču bija skaidrs, ka nākotnē cilvēku darba spēks nebūs vairs samaksājams, kur valdība katram kalpam deva zemi un palīdzēja mājas sacelt. Tie no pilsētas jau nenāks uz laukiem strādāt, kur tiem maize bij bez darba...

Saimniecei iekšā vārījās, dzirdot smādējam viņas sētu un tīrumus, kuŗi bija izmitinājuši vairākus

---

Margrieta Gaita

Motoriem.

Ak, jūs dziedošie motori melnie,
Daudz jūs aizsaucat siržu sev līdz;
Sirdis, ko auklēja sapņi vien lēnie,
Tagad nemieram līdzi jums trīc.

Kad jūs dziedat plašumam tālam,
Ceļam, kas aizvijas saulaini balts,
Vai arī naktstumsas melnuma slēptam,
Sirdīs tad salīst kvēlilgu šalts.

Salīst un pārņem tās trauksmainā varā:
Traukties, tvert nerastus tālumus sev —
Jo — varbūt pasaules apvāršņa malā
Atmirgtu brīnums, kāds svēts, mieru tev.

Sidraba straumēs aiz dzīvības salām,
Varbūt tur nerasts kāds brīnumzieds stīdz?
Brīnums, kas dzimis pār kvēlošām ilgām,
Kas tur ar vaimanām slīkušas līdz.

augumus cilvēku un kustoņu. Ja šis tas bija palicis neizmantots, vaina krita ne uz viņu, bet gan uz stūrgalvīgo nelaiķi, kurš neskrēja citiem pakaļ, bet darīja visu pats pēc sava prāta. Zināms, ka ābeļu dārzs būtu mājai par košumu, un varbūt arī par lielu atbalstu. Bet vai tad viņš, tāds laba pratējs un atzinējs, nevarēja tūlīt pirmajā pavasarā gādāt par kociņiem? Viņš runā par mašīnām, bet redzēs vai vēl varēs nopirkt jaunu arklu, jo šim jau lemesis caurs, tāpat kā ēkām jumti. Ne jau cita dēļ tie cauri palikuši. Lai tikai saskaita tos tūkstošniekus un piecsimtniekus, kas grūsti uz cietumu, tad redzēs, ka par to varētu pat skārda jumtus uzlikt visām ēkām.

Runājot saimniece iekarsa aizvien vairāk un nobeidza ar pavisam spēcīgu teikumu, pēc kam izgāja un aizcirta durvis:

„Kas zina, kādi jumti tavai sūdu muižai tur pie Talsiem?!"

Tas nu bija par daudz. Remdenais griezās pie sievas un svinīgi teica:

„Es neļaušu aizskārt savu senču godu. Nosaukt manas tēva mājas tik nešķīstā vārdā, kāds sastopams tikai vecās skolas grāmatās, var vienīgi tāda persona kā tava māte. Ēk, nebūtu jūs izputinājušas manu zirgu, es viņu tagad pārdotu un dotos pasaulē. Es jau redzu, ka te man dzīves nebūs."

(Turpmāk vēl.)

Paula Tilts
Pēc Līgotņu Jēkaba materiāliem

Dzejnieka J. Poruka piemiņai.

(Sakarā ar 25 g. nāves dienu.)

Jūdziet bērus, jūdziet raudus
Vediet mani smiltainē;
Pārnāks bēri, pārnāks raudi
Es mūžam nepārnākšu.

Skaistākā gada laikā, kad rozes zied un liepas smaržo, pirms 25 gadiem uz mūžu šķīrās mūsu lielais dzejnieks un romantiķis Jānis Poruks nepilnus 39 gadus vecs.

Poruks spilgti uzņēma un dziļi pārdzīvoja apkārtnes iespaidus. Katrs dzejnieka pārdzīvojums un piedzīvojums ir atradis dzejisku ietērpu. Poruka garīgo lielumu un dziļumu atklāj arī viņa vēstules, ko viņš rakstījis savai līgavai, vēlāk kundzei.

Tā mīlēt un just var vienīgi jūtu bagāts un dziļi cēls gars.

Kad lasam dzejnieka apcerējumus un kritikas, tad redzam, kāda mietpilsoniska atmosfaira valdīja tanī laikā, jo kultūras dzīve bija negatava, šaura un nospiesta, Poruka gara spārnu lidojumam trūka telpas.

Arī maz bija to, kas saprata dzejnieka lielo dvēseli un ģeniālo gara skatienu.

Sava mūža beidzamā posmā dzejnieks no sabiedrības bija gandrīz aizmirsts, ar Dr. Buduļa vārdiem runājot: „Poruka mūža pievakarē īstu draugu bij palicis ļoti aprobežots skaits."

Dzejnieks savus darbus rakstījis ar sirds asinīm, tur ielējis savas labākās un skaistākās jūtas, plašākās un dziļākās domas. Mācīsimies tās pienācīgi saprast un cienīt.

Poruka biografi pūlas un grib izmeklēt, kāpēc Poruks nekļuva par mācītāju, ķīmiķi vai tirgotāju... Poruka ģenijs glāba viņu no pazušanas šinī amatnieku pasaulē. Ar savu sāpju skūpstu viņš skūpstīja dzejnieka pieri un sacīja dvēselē viņa mūža vārdus:

Neesi nekas cits, kā savas tautas lielais dzejnieks!

Neapzinādamies, pa trūkuma, bēdu, ciešanu un asaru ceļu, Poruks gāja šo ceļu, gāja pa ārprātīgo mājām, pa lielām un mazām pilsētām, gāja to augstāko ceļu, ko ģenijs var iet: gāja sevi piepildīdamies...

Ir dažādas domās par Poruku.

Ģenijs runā no Poruka darbiem, ģenijam ne aizstāvju, ne tiesātāju nav vajadzīgs.

Jānis Poruks studenta gados.

J. Poruks

Ticība.

Es ticu, ka ir debesis,
Kur laimes bērni mīt,
Kur saulīte daudz spožāki
Un mīlīgāki spīd.
Es ticu, ka ir brīnumi,
Kas necerēti nāk
Un daiļu sapņu pasauli
Ap sevi radīt sāk.
Es ticu, ka ir laimība,
Kas svētās liesmās mirdz;
Un ja tā visa nebūtu,
Vai justu mums tad sirds?

J. Poruks

Brauciens uz dziesmu svētkiem

Savāda šalkoņa mani uzmodināja. Es pacēlu galvu no ķīpas un, smagos acu plakstus vaļā vērdams, raudzījos lejup, kur aiz augsta krasta, tajās vietās, kur migla bija pašķīrusēs, spīdēja tekoši ūdeņi. Pirmo reizi savā mūžā es redzēju tik platu straumi, tik varenu skatu. Labu brīdi es klusēdams lūkojos uz šalcošo līmeni, tad drebošu balsi jautāju:

„Vai tā ir Daugava?"

Mans brālēns pakratīja galvu. Mēs braucām lēnāk. Saule taisījās uzlēkt. Rīta vēsums mani viegli drebināja.

„Tā ir Aiviekste!" brālēns beidzot piezīmēja. Mēs pabraucām garām krācēm. Šalkoņa pamazām apklusa. Mūsu ceļš pagriezās sāņš, aizvirzīdams mūs labi tāļu no straumes.

„Kas tā par pilsētu?" es jautāju, rādīdams uz uzlēcošā saulē vizošiem jumtiem.

„Glazmanka!" brālēns smiedamies izsaucās, „žīdu miests!"

„Vai mums tur garām jābrauc?"

„Taisni — pa pašu vidu!"

„Un Daugavas mēs neredzēsim?"

„Redzēsim gan. Pie Pļaviņām piebrauksim gluži klāt Daugavai. Pļaviņas uz paša Daugavas krasta!"

„Vai Pļaviņas vēl tāļu?"

„Nē, tūliņ aiz Trentelberģa!"

„Aiz kāda Trentelberģa?"

„Trentelberģis — Glazmanka, tas viens un tas pats. Tīri žīdi —"

Piebraucām pie Glazmankas. Lai gan agrs rīts, tomēr vai visi žīdi jau kājās. Puspliki bērni vēl miegaiņi, stāvēja pie durvīm un vārtiem. Netīras sievietes sarunājās gan pulciņos, gan pa divām, turēdamas uz rokām aizsaiņus, baltmaizes klaipus vai dzīvus putnus. Kroga priekšā, pie ratiem piesietas mauroja govis. Un ceļa vīri bez mitēšanās brauca pa ielu. Žīdi, gan jauni, gan veci, steidzās gan šķērsu pāri ielai, gan garām, līdzteku, kā svārku stērbeles vien plivinājās. Viss miests manīm izlikās kā netīrumu izstāde. Kur vien skaties, netīra iela, apsmērēti sliegšņi, durvis un logi un paši iedzīvotāji vēl netīrīgāki, mūžam nesukātiem matiem, mūžam nemazgātām sejām, kankaraiņi, nomūrējuši. Kaut gan vislielākā nabadzība, kuŗa miestā visgarām bija redzama, mani atbaidīja, tomēr dzīvā kustība nepadarīja šo netīrību sentimentālu, bet deva cerības, ka viss šis netīrais miests reiz pārveidosies jaunā, cēlākā mītnē, jo žīdu nabags mēdz būt miljonāra tēvs. Katrs žīds ir tirgonis, tikai izvirtušies vienkāršie žīdi slinko vai top par dienas zagļiem, citi visi domā tikai uz peļņu, uz naudu.

Pļaviņām klātpiebraukuši ieraudzījām milzum daudz pajūgu, gana ratus divjūgā — ar redelēm sānos un meijām, gana vienkāršus rateļus, bet pa starpām arī pa federu ratiem. No klātpietikšanas pie kroga stadulas nebija ko domāt. Es atstāju brālēnu pie ratiem, bet pats steidzos pie Daugavas. Nokāpis lejā, es atsēdos uz radzes, tā kā kājas gandrīz mirka ūdenī. Aiz manas muguras pacēlās stāvais radžu krasts, uz kuŗa atradās Pļaviņas.

Jūtas, kuŗas mani pārņēma, uzlūkojot plašos ūdeņus, cēlās māzāk aiz apbrīnošanas, kā aiz cienības pret šo straumi, kuŗa gadusimteņus, varbūt tūkstošus vizinājuse Latvju laivas.

Plata, dziļa upe ir liela manta priekš tās tautas, kuŗa uz viņas krastiem dzīvo. Ar Daugavas manīm garām ritošiem ūdeņiem likās aizslīdēja garām ainas un stāsti iz latvju pagātnes. Bet šī pagātne manīm tomēr nekļuva skaidra, tā nebija cauri redzama, tikpat noslēpumaina kā Daugavas ūdeņi. Kāmēr virs līmeņa spoguļojās debesis jaunā rīta gaismā: tā veidojās manīm latvju nākotne. Mēs bijām ceļā uz Rīgu: uz dziesmu svētkiem, un viss ceļš manīm bija kā izpuškota gatva svētku gājienam. Visur jūnija zaļums un siltums, visur dzīvība un skaņas. Un mēs braucām tam visam garām, dodamies turp, kur kopīgi dziedātu: „Dievs, svētī Latviju." Kurzemnieki, vidzemnieki, latvieši no Vitebskas un no čuknu robežām, visiem viena jūta, viena doma: godināt savu dabu, savu dzimteni kopīgām dziesmu skaņām.

Kāmēr es lejā tā pārdomāju, no augšas, krastā, piepeši atskanēja no vesela koŗa: „Stāsti manīm Daugaviņa."

Un es, asarām acīs, vīcināju cepuri pret Daugavas māmuļu.

Pagāja vēl kāda pusstunda. Es sēdēju uz radzes un domāju: kad tā lūzuse no krasta un kad tā sadrupēs pēdējos smilšu graudiņos. Jā, laiki, mūžība, tie ar šausmīgu nežēlību visu izārda, ko mēs teicam par jauku. Mūžībai dziesmu skaņas ir vienaldzīgas, tās dziesmas, kuŗas cilvēki darinājuši. Viņa izplētuse neizmērojamas telpas priekš grandiozas pasaules simfonijas, kur zvaigznes rit kā ugunīgas milzu bumbas, tur simts gadi ir kā viens acumirklis un tūkstošām jūdzes kā viens sprīdis. Un pienāks drīz tas laiks, kur no radzes, uz kuŗas es sēdēju, nebūs ne zīmes. Ūdeņi pēdējo zīmi būs aizskalojuši lejā, jūŗā, un ja kādam garam te bija kas dārgs, tam būs jādodas uz jūŗu, tur meklēt pēc šī dārguma.

Te no augšas sauca brālens, mazliet sapīcis: „Jāni, nāc... tūliņ — vilciens ies drīz projām!"

Un zem prozas varas es kāpu augšā. Uz platformas milzum daudz ļaužu. Skrej, sauc, spiež roku, spiežas cauri. Te varenā, nežēlīgā gaitā pienāk vilciens. Sēžamies iekšā. Svelpj. Braucam. Un visi, kas vagonā, iesāk vai vienā balsī: „Rīga dimd!"

Jānis Kreicbergs

Atmiņas par Elliju Grīnberģi.

(Turpinājums.)

Bet kā pie tām tikt? Šis jautājums mani mocīja ilgu laiku, jo māmiņai pat nebija naudas klavieru nomai. Beidzot ko izgudroju, lūdzu māmiņu, lai atļauj vienam garākam galdam uzkrāsot klavieru taustiņus. Māte gan smējās par manu muļķīgo iedomu, bet atļauju deva. Tā nu sāku mācīties notis un ņemt stundas pie kādas skolotājas, kas par mani iežēlojās, kad ar asarām acīs to lūdzu pieņemt mani kā skolnieci.

Mana skolotāja drīzi bija pārsteigta par manām sekmēm un beidzot bija lepna uz savu brīvskolnieci. Skolu nobeidzu sekmīgi, vislabāk un visvieglāk man padevās valodas. Beigušai man palaimējās ar vietas dabūšanu. Kā jau zinat, esmu skolotāja kādā stipri pārtikušā saimnieku daudzbērnu ģimenē pie Bauskas. Tā, nu esmu jums vairāk pastāstījusi nekā sākumā gribēju."

Es biju klausījies savas kaimiņienes nostāstā ar sasprindzinātu uzmanību. Tik grūts un smags bijis viņas mūžs, bet cik saulaina viņas seja, cik līgsms un spraigs viņas prāts! Tādeļ viņu visi mīl. Un man, un man ir tā laime stāvēt viņai blakus, baudīt viņas silto tuvumu. Kāpēc esmu viņu kaitinājis, viņai pāri darījis, turēdams viņu par izlutinātu laimes bērnu. Nē, viņa pelna, ka to ciena un mīlē. Tādas domas šaudījās man pa galvu; mani sāka mocīt sirdsapziņa par manu netaisno izturēšanos.

„Atļaujat jaunkundze, ka spiežu Jums roku pateicībā par Jūsu vaļsirdību un laipnību pret mani. Es to nebiju pelnījis." Mūsu rokas pirmo reizi silti spiež viena otru. Viņa lasa manās acīs „Elli peccavi", un es lasu viņās: „Tavi grēki tev piedoti."

Manās krūtīs sāk lāsmot slepeni ražans prieks par šo negaidīto harmoniju mūsu starpā. Pēkšņi manī mostās apņemšanās izpirkt savu vainu ar kaut ko, kas viņai darītu prieku. Tikai vēl nezinu, kā to panākt; bet par to jādomā.

Grimstu pārdomās, laimīgs, ka varu būt viņai tik tuvu, ka mans plēds jau kalpo viņai, silda viņu. Te spalgi atskan B—maņa balss: „Studenta kungs, vai esiet iemīguši, laiks doties mājās." Pietrūkstos kājās. Sajūta tāda, itkā būtu atmodies no svētlaimīga sapņa.

Ratos sēžot atdodu viņai savu plēdu, bet pats teku kājām. Vairāk kā plēdu šobrīd nevaru dot. Arī tā labi. Bet rīt, parīt un tā tālāk varēšu daudz ko darīt. Iznāk citādi.

Elli jaunkundze saņem vēstuli no māsas, ka māte saslimusi, tādeļ lai tūliņ braucot mājās. Atvados siltu rokas spiedienu, bet nav pat ierosmes uz sarakstīšanos. Skaistais vasaras sapnis izgaisis, paliek tikai smeldze sirdī. „Es wär' so schön gewesen, es hat nicht sollen sein."*)

Tas bija 1886. gadā jūlija beidzamā dienā. Cerība palika, ka tikšos ar simpātisko, garā mošo skolotāju nākošā vasarā. Tas nenotika, jo Ellijas jaunkundzei bija jāvāķē pie slimās mātes gultas. Vairākkārt pamodās vēlēšanās apmeklēt viņu Rīgā; bet šaubas, vai būšu patīkams viesis, neļāva doties turp. Kad 1888. gadā no Maskavas mājās pārbraucis apciemoju B—na kundzi, dabūju no viņas zināt, ka Grīnbergs jaunkundze jau pa lieldienām atstājusi savu vietu Bauskas tuvumā, jo mātes slimība esot visai nopietna, ļoti bīstams kakla dilonis. Briesmas draudot kopējai; bet Ellija neesot atraujama no slimnieces gultas. Neklausot ne ārsta, ne savu cienītāju bažīgos lūgumus, būt uzmanīgai un sevi saudzēt. Viņa tikai atbildot: „Kā es varētu māti nekopt, kas mani tik mīļi auklējusi, turklāt mana veselība tik stipra, ka es no pielipšanas nebaidos."

Neilgi pēc tam B—na kundze man paziņoja, ka Ellijas māte mirusi un sagrauztā bārenīte meklēšot remdējumu pie viņas. Biju reizē drusku noskumis un priecīgs. Pēc dažām dienām mani pārsteidza B—na kundze un Ellijas jaunkundze ar savu apciemojumu, jo nemaz nebiju gaidījis tādus ciemiņus. Viešņas vaigos vairs nebija tā veselīgā sārtuma un nodeguma, kuru biju vērojis pirmo reizi satiekoties. Bet par to sejas izteiksme bija kļuvusi

*) Būtu bijis tik jauki, bet tam nebija notikties.

Elīna Zālīte

Mīlas zieds.

(Lugā „Sapnis vasaras naktī".)

Silta nakts,
Zila nakts,
Uzzied sarkans mīlas zieds.

Sirdis kaist,
Telpa gaist,
Smaržo tikai sarkans zieds.

Aiziet nakts,
Zila nakts,
Nozied sarkans mīlas zieds.

Kādēļ.

Ak, cik gaiši naktī uguns mirdz,
Ak, cik naktī ilgu pilna sirds!

Atmiņas kā bites sīc un dzeļ,
Viss, kas aizmirsts, atkal galvu ceļ.
Gribas putniem tālē līdzi skriet,
Reizē gavilēt un as'ras liet.

Ak, cik gaiši naktī uguns mirdz,
Ak, cik naktī ilgu pilna sirds...

* * *

Kādēļ gaišais skats tev dziļi tumst,
Kādēļ sirds kā sēru vītols skumst?
Tikdaudz puķu zaļās pļavās zied,
Tikdaudz putnu debeslaukos dzied!

Tikdaudz balsis tevi līgsmot sauc,
Sirdis, mīlā kaistot, pretīm trauc.
Kādēļ gaišais skats tev dziļi tumst,
Kādēļ sirds, kā sēru vītols, skumst?

smalkāka, apgarotāka, pievilcīgāka. Acis nelūkojās vairs tik bezbēdīgi jautri, nestaroja agrākā nevaldamā dzīves priekā un spraigumā. Sēras un rūpes bija metušas savas ēnas pār visu viņas augumu.

Manās acīs viņa nekā nebija zaudējusi, drīzāk vinnējusi. Pavadot abas ciemiņas mājās, sākām runāt par šī gada vispārējiem dziesmu svētkiem, kuŗos es kā students biju uzaicināts uzņemties goda kārtībnieka pienākumus. Es biju ļoti laipns un uzmanīgs pret savu apmeklētāju un viņa izturējās pret mani kā pret vecu labu paziņu, tomēr atturīgāki, nekā es to vēlējos.

Satikamies gan laukā, gan bērzu birzē, gan pie B—na kundzes ik pārdienas. Es vairākkārt apklaušinājos, ko viņa nodomājusi darīt pēc mātes nāves, vai atgriezties vecā vietā, vai meklēt kādu nodarbošanos Rīgā. Bet nekad nedabūju noteiktas atbildes, vēl nevarot ne par ko citu domāt, kā par mātes nāvi, par sāpīgo zaudējumu. Gribēju viņai ieteikt Maskavu kā pilsētu, kur viņa drīzi varētu dabūt ienesīgu vietu, bet vēl to neuzdrīkstējos, baidīdamies ar to atklāt viņai savas jūtas.

Svētkos katru dienu tikamies drēbnieka Kalniņa dzīvoklī Rīgā. Te arī iepazinos ar politechnikas studentiem, Steinbergu un Mazvērsīti, Ellijas paziņām. Abi atstāja uz mani ļoti labu iespaidu, ir kā sirsnīgi patrioti, ir kā apdāvināti rakstnieki. Diemžēl, Steinbergs agri miris, bet Mazvērsītis sasniedzis jo augstus godus, kā visai ievērojams agronoms un paidagogs. Lielā sajūsmā, kas bija pārņēmusi ir dziedātājus, ir klausītājus dziesmu svētku laikā, atdzīvināja un atsvaidzināja arī manu sērdienīti. Viņa sāka mani izprašņāt par iespējamībām dabūt labu vietu Maskavā. Es kategoriski apgalvoju, ka nevar būt ne mazāko šaubu, ka viņa ar savām valodas zināšanām jo drīzi dabūtu darbu kā mājskolotāja. Tā bija pārdrošība, uz kuŗu mani skubināja vēlēšanās dzīvot ar viņu vienā pilsētā.

Pēc neaizmirstamām dziesmu svētku dienām, Ellijas jaunkundze Rīgā vairs nepalika, bet atgriezās atkal pie savas draudzenes B—ņa kundzes. Pašiem, varbūt, īsti nemanot un nenojaužot, vijās un audās ap mūsu sirdīm saites un pavedieni, no kuŗām būtu varējuši tikt vaļā, tikai ar spēju rāvienu un atgrūdienu, uz ko nevienam, ne otram nebija ne gribas, ne spēka. Kad bijām kopā vienmēr kautrīgā distancē, man šķita, mums abiem bija jūtoņa, ko liels dzejnieks izteicis vārdos: „verweile Augenblick, du bist so schön...“*)

Sirds pavēle, nekāds brīnums, nekāda nejaušība, bija, kad mēs 1888. gadā augusta mēneša vidū atradamies vienā dienā un vienā stundā, pat vienā vagonā ceļā uz Maskavu. Manai ceļa biedrei maka dibenā gulēja tie simts rubļi, kas bija iegūti pārdodot mātes atstātās mantiņas un visai daudz, daudz rožainu cerību.

Mana studenta dzīvokļa tuvumā uzmeklēju mazu glītu istabiņu, neciktālu no „Patriaršije Trudji“ Pirmā nedēļa pagāja apskatot Maskavu no ārpuses. Gan braukšus, gan kājām klaiņojām no vienas ievērojamas celtnes pie otras. Kad bijam uzkāpuši Kremlī „Ivana Velikij“ baznīcas tornī, no kuŗas atklājas brīnišķa panorama uz visām pusēm pār šo pasakaino Krievijas metropoli, mana pavadone palika mēma no pārsteiguma un aizrautības. Tik dziļi viņa bija izjutusi šīs krāšņās, milzīgās ainavas daiļumu. Pēc laiciņa, atguvusēs, viņa izbrīnas tonī nosaka: „vai tā nava Šeharezādes pasaku pilsēta?“ Otrā nedeļā izvadāju savu ziņkārīgo draudzeni pa vecām ievērojamām baznīcām, muzējiem, un bilžu galerijām, lai viņa vēlāk pate varētu tās atrast. Gandrīz katru svētdienu un svētku dienu pavadījam ar Elliju kopā Tretjakova gleznu galerijā. Tā mums abiem bijuse nenovērtējama mākslas darbu izpratnes un gaumes skola. Tā mums, gan lietderīgi laiku pavadot, bija aiztecējušas trīs nedēļas, bet Ellijai, nelūkojoties ar sludinājumiem laikrakstos, vietas vēl nebija. Sāku jau taisīt sev pārmetumus par viņas atviļināšanu uz Maskavu. Lai viņai vakaros nebūtu garš laiks, liku priekšā pārtulkot poļu rakstnieka Svientochovska mazos stāstiņus. Tulkojums izdevās teicami, un, ja nemaldos, tas iespiests „Baltijas Vēstnesī“. Honorāru viņa bija novēlējuse Maskavas latviešu studentu pulciņam. Lai jaunkundzei labāki veiktos ar stundu dabūšanu, aizvedu viņu pie pazīstamajiem latviešiem, ar kuŗiem pats draudzīgi satikos; pie Kr. Baronu ģimenes, un pie Rempeteriem**) un Vilņiem***). Vissirsnigākās attiecības viņai sastājušās ar Dārtu Baron, Kr. B. dzīves biedri. Šinī ērti latviskā ģimenē jaunā skolotāja atradusi vienmēr morālisku pabalstu, intelektuālu ierosmi, to garīgo atmosfairu, kas viņai atvietoja dzimteni. Īpaši pati Dārta Barona kundze viņai bijusi kā īsta māte; no kuŗas viņa varēja mācīties visus cēlākos mātes un sievas tikumus. Apkārt jaunajai latvietei bangoja slāviskās kultūras viļņi, krievu intelliģences, viņu lielo rakstnieku, radikālo publicistu aizraujošās, bet vienpusīgās teorijas un doktrinas, tās varēja jaunatni viegli ieraut kādā bīstamā dēkā, mazākais novērst prātu no latviskā, tautiskā ceļa. Pie tā turēties un vienmēr vairāk iedegties savas tautas cienīšanā un mīlēšanā, viņa varēja, ieelpojot to garīgo gaisu, kas plūda lielā tautas krīva, Kr. Barona ģimenē. Tā viņas neapzinīgais nacionalisms kļuva par apzinīgu. Vērojot, ko latvju rakstnieks Nestors darīja tautas gara mantu krāšanai un paglābšanai no zudības, viņas dvēselē sāka dīgt vēlēšanās, arī no sevis dot kādu artaviņu. Pašai apzinoties, ka šim nolūkam viņai nepieciešami paplašināt savas pašas garīgo horicontu, viņa lūdza mani nākt viņai talkā ar saviem padomiem; ko es ar prieku darīju. Vispirms viņai ieteicu pamatīgi iepazīties ar vācu klasiķiem: ar Lesingu, Herderi, Ģēti, Šilleru. Iesāktās studijas bija jāpārtrauc uz laiku, jo Ellija bija beidzot dabūjusi vietu kādā mazizglītotā vācu ģimenē pie vairākiem bērniem, ar kuŗiem viņai nācās nodarboties augu dienu līdz nogurumam un apnikumam. Pēc kāda pusgada viņai palaimējās kļūt par mājskolotāju smalkā krievu ģimenē. Tā nu viņai atlika daudz laika studijām. Cik nopietni un ar kādu gaišu izpratni viņa bija lasījusi Lesinga un Herdera darbus, varēju nojaust, kad viņa man raksturoja abu garīgo koncepciju.

*) Acumirkli, stājies, tu esi tik jauks.

**) R. bij neredzīgo patversmē skolotājs, vispusīgi apdāvināts, cilvēks.

***) Vilnis Pužova fabrikas architekts.

Lesingam prāts valdinieks, noteicējs, likums, norma, Herderam prāts, — Vernunft, nav kas absoluts, bet kas relativs, nav visu lietu mēraukla; Herders uztver un uzsver būtisko un atsevišķo, Lesings vispārējo.

Ģētes „Dichtung und Wahrheit" ārkārtēji sajūsmināja jauno censoni. Viņa nevarēja rimt runāt par šo lielā rakstnieka pašbiografiju. Viņa, atzina, ka dažas partijas tanī garlaicīgas, bet esot lappuses, kuŗas var izlasīt neatlasījies. Bet šis Ģētes darbs esot aplūkojams visumā un kā tāds viņš esot kas dižans, lieliska būve. Tanī mēs neatronam tikai pašu rakstnieka tēlu, bet visa viņa laikmeta gara visai spilgtu atspoguļojumu. Tad viņu, nebeidzot interesēt, kā pamazām augusi, attīstījusies Ģētes individuālitāte un kļuvusi par to milzīgo personību, kādu mēs tagad viņu pazīstam. Dzejnieka garīgā „es" veidošanās zem tā laika garīgām strāvām un varām esot neizsakami saistoša un pamācoša. Aprakstot savu atsevišķu dzīvi rakstnieks līdz ar to uzmetis plašas un krāsainas ainavas, kuŗās skatam visa laikmeta garīgo seju un signatūru. Viss tas nu viņu pamudinot attīstīt un izkopt līdz pilnībai visus tos dīgļus un dēstus, kuŗus dabas māmuļa viņai ielikusi šūpulī. Atradusi, ka uz Ģēti lielu iespaidu darījuši dažādi faktori, ir bībele, ir grieķu kultūra, ir franču rakstnieki, Rusò, Volters, bet it īpaši anglis Šekspērs, arī Spinoza, jaunā mājskolotāja sāk studēt arī minēto rakstnieku darbus. Kādu laiku viņu aizrauj Rusò kailais patoss, viņa sentimentālais lirisms, un viņa paidagoģiskais evaņģēlijs. Bet lasot Volteru viņa pamazām izārstējās no Rusò pārmērīgas jūsmošanas un cildināšanas, formu vienmēr atzīst, ka ir no viņa saņēmusi dziļus ierosinājumus. Volterā lasītāja apbrīno pirmā kārtā viņa asprātību, viņa stila grāciju un kristala skaidrību, un viņa gara un darbības daudzpusību. Johannam Šerram esot taisnība, kad viņš Volterā daudzkārt kā „Gott des Witzes", kas radījis veselu laikmetu ar saviem dzēlīgiem, nežēlīgiem izsmiekliem, asprātīgiem uzbrukumiem visādam fanātismam, neiecietībai un netaisnībai. Par šiem visā pasaulē slaveniem rakstniekiem esam arvienu daudz runājuši un strīdējušies. Galu galā Gr. precizēja domstarpības šo filozofu uzskatos tik spilgti

Skaists vasaras komplē ar plisē rotājumu.

un gaiši, ka viņas raksturojums būtu darījis godu ikvienam profesoram. Mazākais profesora Gerjē (ievērojama vēsturnieka) lekcijas klausoties par lielās franču revolūcijas priekšvēsturi un lasot prof. Aļeksejeva daktera disertāciju par „Ruso contrat sociel", neesmu guvis tik dialektiski asu šķirojumu, kādu prata dot vienkāršā mājskolotāja. Rusò domā, ka cilvēks tiktāl tuvojas pilnībai, ciktāl viņš tuvojas dabai. Volters turpretīm domā, kā cilvēks gūst lielāku pilnību, cik tāl viņš attālinas no dabas stāvokļa. Rusò tālaika civilizācija ir ļaunums, netaisnība, samaitātība. Volteram liels progress un humanitātes triumfs. Volteram cilvēks, nācis no dabas klēpja ir zvērs, Rusó svēts, eņģels, pati nevainība. Volters ir īsts kultūras misionārs, Rusó kultūru nīst.

Franču klasiķi: Kornejs un Rasins nespēja viņu sajūsmināt, bet Moljērs ļoti patika. No jaunākiem franču rakstniekiem viņa bija lasījusi Viktoru Igo, Balzaku, Tlobēru, bet visvairāk Zolà. Viņa apbrīnoja Igo kā līriķi, bet atzina, ka viņš savās drāmās un romānos vājš psihologs. Balzaku, varbūt zem Tèna iespaida, viņa vērtēja ļoti augsti; daudz zemāk Zolà; tomēr viņa nevarēja liegt, ka viņa no pēdējā mācījusēs pazīt jaunu laiku kultūras dzīves un civilizācijas ēnas puses.

Ļoti pateicīga Gr. man bija par to, ka biju viņai ieteicis iepazīties ar brāļu Gonkuru darbiem. Viņa jūsmoja ilgāku laiku par šo aristokrātisko rakstnieku pāri. Viņu nervi esot smalkāki, viņu orgāni jūtīgāki par citiem viņu laikmeta rakstniekiem. Viņu redze, viņu dzirde izsmalcinātāka, tādēļ tie sadzirdējuši un redzējuši to, ko citi nav jaudājuši: Govkuri pirmie sajutuši v ā r d u s, ne tikai kā priekšmetu apzīmējumus, bet arī viņu nebeidzamo spožumu, viņu zaigošanu. Viņi cēluši gaismā vārda i n t i m o b u r v ī b u, atsvabinājuši tos no kalpošanas lietai. Viņu teikumos kvēlojot valodas paslēptais uguns. V ā r d s p a t s p a r s e v i varot būt varens, drausmīgs, vai sīks un maigs. Gonkuru valodai esot aizraujošs spēks. Tomēr viņa domājot, ka Gonkuru darbi ilgi nedzīvošot, bet viņu d a r b ī b a netikšot aizmirsta.

No lielajiem angļiem visdziļāku iespaidu viņa saņēmusi no Šekspīra. Viņu un Dostojevski viņa uzskatīja kā lielākos psichologus pasaules literātūrā. Labā vācu tulkojumā viņas rokās bija nākušas Šekspīra sonettas. Tās viņai šķita kā lielā drāmatiķa subjektīvākā dvēseles atklāsme. Te, pēc viņas domām, varot pārliecināties, kāda kaislības svelme kvēlojusi šinī pārcilvēcīgā dvēselē. Tā mīl, tā nīst, pazemīgi lūdzas un kundziski prasa, tā žēli sūdzas, tā dreb un trīc, pat ārdas līdz trakumam.

Es nevaru šeitan at-tāstīt visus Grīnberģes spriedumus un domas par pasaules rakstniekiem, kurus viņa nevien lasīja, bet pūlējās dziļi izprast; arī baidos, ka varu neprecīzi atstāstīt viņas uzskatus, jo pagājuši daudzi gadi no viņu izpausmes. Es minēju un minēšu tikai tos spriedumus un atziņas, kas man uzglabājušies un kas noderīgi spriedējas gara īpašību raksturošanai.

Dostojevskis viņu intensīvi interesēja nevien kā nepārspēts cilvēku dvēseļu iztirzātājs un tulks, bet arī kā domātājs. Nupat mūsu jaunais teologs, docents Freijs, sarakstījis pētījumu par Dostojevska reliģiju. Pirmā latviete, kas mēģinājusi iespiesties Dostojevska ideju pasaulē, ir Ellija Grīnberģe jau pagājušā gadsimta 80. gados. Viņa savos pētījumos bija nākusi pie sekošām tēzēm.

Dostojevskim cilvēka personībai ir alfa un omega, nav vērtības lielākas par viņu, viņai tā piemīt pašai par sevi, neatkarīgi no ārējiem apstākļiem. Cilvēkam ir spējas vienmēr veidoties un attīstīties ceļā uz sava „es" piepildīšanu, un vienmēr lielāku, plašāku pilnību, kurai robežu nava. Ciešanām Dostojevskis piešķir izcilu lomu. Tās jauda cilvēku pārveidot uz visu labu, cēlu un svētu, šķīstīt, skaidrot, spodrināt viņa sirdsjūtas, stiprināt viņa gribu.

(Turpmāk vēl.)

Glīts vasaras ielas tērps

Cepure, cimdi un piespraužamās puķes vienā un tai pašā krāsā, kas kontrastā ar ģērba krāsu.

Reiz bija...

Vilhelmīnes Gesner atmiņas par Andersenu.

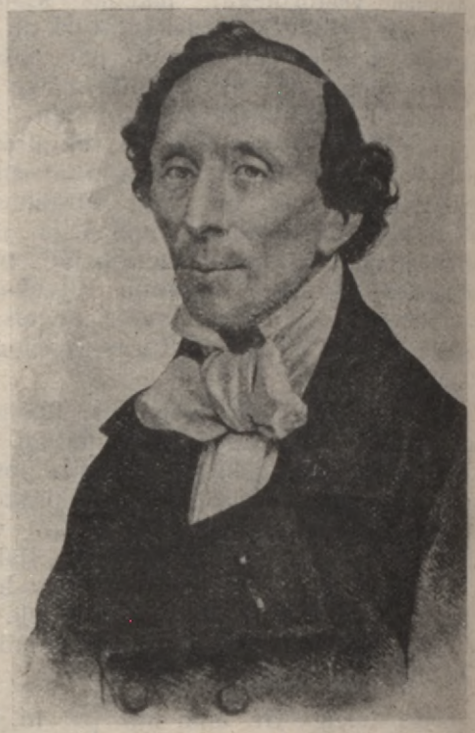

Augšā: Gesneru ģimene pie dārza mājiņas. Melnā kleitā pa labi Vilhelmīne Gesnere kā jauna meitene.
Pa labi: H. Ch. Andersens.
Apakšā: Vilhelmīne Gesnere, kas atstāstījusi savas atmiņas par Andersenu. Sirmgalve piedzīvojusi jau simto mūža gadu.

Mazā dāņu ciemā Svelskönā dzīvo kāda vairāk kā simtsgadus veca sieviete Vilhelmīne Gesner. Šī ir pazīstamā dāņu, Basnaes muižas dārznieka Gesnera vienīgā vēl dzīvajā meita. Viņas māte bija ievērojamā pasaku rakstnieka Andersena cienītāja, kurš daudz vasaru Basnaes muižā pavadīja, tāpēc arī vecā dāma ļoti labi atceras tos laikus, kad pie viņiem viesojās Andersens. Man nepalika iespaids, ka Gesnera jaunkundze ir jau vairāk kā simts gadus veca, jo viņa ir ļoti spirgta, viņas runa jautri sprigst un liekas, ka viss tai iet bez kādām grūtībām. Viņa ir vēl mundra un pat spieķi nelieto ejot. Šī dāma dzīvo viena un viņai nav neviena palīga viņas ikdienišķajā dzīvē un mazajā saimniecībā. Viņa atstāsta savus piedzīvojumus no 1860.—1870. gadam itkā tie būtu šodien notikuši.

„Daudzi žurnālisti ir pie manis bijuši, bet tie visi man ir jautājuši, vai Andersens nav bijis manī iemīlējies. Nē, manī viņš gan nebija iemīlējies, bet manos matos. Viņš teica, ka tādus matus viņš vēl nekad neesot redzējis... Jaunai meitenei man bija ļoti gari, skaisti mati. Divas bizes, kas sniedzās līdz zemei. Šodien no tiem ļoti maz kas palicis pāri." H. Ch. Andersens ir pavadījis Basnae desmit vasaras brīvlaiku, kur tas rakstījis pasaciņas. Maz viņš ņēma dalības viesībās, kad bija no apkārtnes vai arī Kopenhāgenas sabraukuši viesi, lai to apmeklētu uz laukiem. Tas varbūt tāpēc, ka viņš bija ļoti kautrs un atturīgs. Viņš zināja, ka bieži vien kungi viņu neņēma nopietni un par to zobojas, toties dāmu sabiedrībā viņš bija labprāt, jo tās apbrīnoja viņa darbus, lūdza tam kaut ko priekšā lasīt un pastāstīt kautko par saviem ceļojumiem pa Krieviju. Ticu, ka tās dienas, kuŗas Andersens pavadīja Basnaē, bija viņa dzīvē gaišas. Viņš bieži nāca uz mazo dārznieka namiņu un manī māsas bērni, kas tagad ir pieauguši un kam pašiem ir jau bērni, — sēdēja viņam uz ceļiem, kāmēr viņš tiem stāstīja pasakas par puķītēm, par veciem augļu kokiem dārzā un citas.

Rakstnieks ļoti interesējās par dārzu un stundām ilgi vārēja ar tēvu tur pastaigāties. Bieži vien viņš sapulcināja ap sevi muižas ļaudis un lasīja tiem priekšā kaut ko no saviem pasaku krājumiem.

Andersens bija viegli sarūgtinams un ja kāds to pie lasīšanas traucēja, viņš saskaitās un aizgāja.

Visi ļaudis nevarēja pierast arī pie viņa īpatnējā apģērba un bieži smējās par to, tāpat arī par rakstnieka neveiklību.

Viņš ļoti baidījās no apsaldēšanās un tāpēc vienmēr ģērba ļoti biezus uzvalkus, galošas un tina ap kaklu biezu kaklautu. Ir zīmīgi, ka pasaku „Nesmukais pīlēns" Andersens šeit Basnaē uzrakstīja. Kādā parka dīķī bija ļoti daudz gulbju; viņi bieži nāca uz krasta un ēda no mūsu rokām. Kad mums priekš viņiem nekā nebija, tie nāca mums pakaļ un rāva mūs aiz drānām, itkā gribētu mums pārmest. Tā arī reiz gāja Andersenam. Viņš laikam bija toreiz gulbjus aizdzinis un tie to viņam nepiedeva. Ja tas viņiem tuvojas, gulbji to ne visai laipni saņēma. Beidzot viņam vajadzēja mest lielu līkumu gulbju dīķim. „Man bija arī daudz Andersena lietu," stāsta Gesnera jaunkundze, „starp citu man bija arī Andersena gulta, ko viņš lietoja uzturoties Basnaē, bet pirms astoņiem gadiem, kad nomira mans brālis, — nodevu visas šīs lietas Odenzes mūzejam, kurš man to lūdza. Vienu tomēr es nevaru saprast: ko mūzejs darīs ar rakstnieka veco, galīgi nolietoto koka gultu?" nobeidz Gesnera jaunkundze.

Andersena pasaciņas pazīst un labprāt lasa arī mūsu tauta, tāpēc daudziem interesēs šīs īsās atceres rindas par lielo „pasaku meistaru", kuŗa 60 gadu nāves dienas atceri svinēja pagājušā gadā nevien dāņu tauta, bet daudz tālākas un plašākas valstis...

Svētku diena Mūrmuižas Tautas Ūniversitātē.

Dienas tik straujas, darbs tik steidzīgs, ka laika nav acis vērt, cik debesis zilas. Sirdij tad jāklusē, lai ļautu vaļu prātam. Darbs darbu trauc kā arāju vaga, vēl neapsēts lauks, vēl neiestādīts stāds. Kā strādāt, tā arī svētkus svinēt ir vajadzīga prasme.

Latvijas Tautas Ūniversitātes Mūrmuižas nodaļa ikgadus svin sava mācības gada noslēgumu maija pēdējā svētdienā, apvienojot to ar mātes dienu. Šogad, 6-tā mācības gada svētku diena iekrita pirmos Vasaras svētkos, 31. maijā. L. T. Ū. Mūrmuižas nod. savus svētkus prot apvienot ar darbu, visur tiecoties pēc daiļuma, kas ir tik raksturīgs šai iestādei. Visa zāle šoreiz ieturēta zili baltos toņos, vītnes un vaiņagi no ziliem un baltiem ceriņiem. Mazo altari ar latviski darinātu segu un latviskiem svečturiem ietvēra veseli ziedošu ceriņu krūmi. No griestiem lielos ceriņu vaiņagos gaismu izstaroja baltas sveces. Uz logiem svečturos sveces un ceriņu pušķi. Zili baltā gaismā atviz sveču mirdzums un viss nams liekas atvērta svētnīca, kur ienākot ikviens no viesiem godbijīgi apklust. Neskatoties uz lietaino dienu nams bija apmeklētāju pārpilns. Viesi bij ieradušies pat no Rīgas, Rūjienas, Valkas, Ēveles un Trikātas. Dievkalpojumu vadīja L. T. Ū. Mūrmuižas nod. gaišais draugs un labvēlis Romans Šmits, kas savā dziļi tvertajā svētrunā lika ikvienam sevi pārbaudīt. Mūsu dižā audzinātāja Zenta Mauriņa runājot par mātes pienākumu, skāra mātes uzticības jūtas pieminot Ibsena Solveigu, no jauna pastrīpojot savas jau agrāk izteiktās domas, ka māte var būt ikviena sieviete, kuŗas sirds ir maiguma un mīlestības pildīta. Nodaļas audzēkņu dubultkvartets atskaņoja vadītāja Pauļa Pētersona iestudēto Mocarta Lakrimosu, Elmāra Vikmaņa — Ak, cik saldi aizmirsties un Haidna ziedoņa dziesmu no oratorijas „Gada laiki". Dziesmu augstvērtīgais izpildījums un izvēle klausītājus tik ļoti dziļi saviļņoja, ka izpildot E. Vikmaņa Ak, cik saldi aizmirsties un Mocarta Lakriomosu daudzas acis bija valgas. Haidna ziedoņa dziesma skanēja kā viens vienīgs gaviļu sauciens: „Nāc ziedon, nāc un ziedus kaisīt sāc". Ik viens svētku dalībnieks savā sirdī varēja just ziedoņa sauciena atbalsi. Audzēkņu labā izpildījumā vēl atskanēja zolo dziesmas, deklamācijas un melodeklamācijas.

Pēc priekšnesumiem L. T. Ū. Mūrmuižas nod. centīgākiem audzēkņiem izsniedza apliecības un stipendijas. Izsniedzot apliecības un pieminot centīgākos audzēkņus Z. Mauriņa ikvienam veltīja dziļi raksturīgus vārdus, kas sniedza spēku, jaunu ierosmi kvēlošām sirdīm. Šī gada vienīgo stipendiju piešķīra sirdī kautrajai, bet darbos arvien čaklajai audzēknei Lapsas Martai. Dziļi aizkustinošs mirklis skāra visus klātesošos, kad minētā stipendiante, klusa sevī ieslēgta, kas darbiem sevi apliecinājusi atteicās no stipendijas, sakot Raiņa vārdus: „Gūt var ņemot, gūt var dodot, dodot gūtais neatņemams". Šis ir liels piemērs un mācīsimies ņemt, sevi ziedojot, sevi atdodot.

Vakaru noslēdzot L. T. Ū. Mūrmuižas nod audzēkņi atskaņoja vadītāja Pauļa Pētersona komponēto himnu: „Lūk, sauli vareno tik tas vien sapratīs, kas savā sirdī sauli atradīs". Debess bija zemu liekusies un lietus lāses sitās logu rūtīs. Viesi gaišām sejām izklīda, līdz paņemot šo dienu, daļu no L. T. Ū. Mūrmuižas nod. dzīves. Kur aug un veidojas atjaunotās Latvijas jaunā lauku audze, kuŗu sirdis alkst daiļuma un zināšanu.

A. P.

Jūtas ir zieds, ja to nomāc, tas nevar plaukt

Par mūsu kristībvārdiem.

Nāk atmiņā kādas kristības, kur vecāki savu meitiņu lika nosaukt par Alfonsīni—Eiženiju—Kornēliju—Anastasiju. Tas ir vesels vārdu birums, ko savā laikā varbūt varēja pārspēt Portugales karalis ar vairāk kā 20 vārdiem. Kad apdomā — tas cilvēkam smags slogs. Kaut arī tagad būs maz tik daudziem vārdiem bagātu bērnu, tad tomēr dažam labam bērnam viņa vārds jānes visu mūžu kā slogs.

Daudz ko esam pieņēmuši no svešurienes, kā vietā tagad gribētu likt savu latvisko. Tā ir pacēlušās balsis arī par mūsu kristībvārdu reformu.

Mūsu kristībvārdi, sevišķi vecākie, ir sveši ienācēji mūsu zemē. Tos nesuši visi četri zemes vēji gan no ebrejiem, gan grieķiem, latīņiem, ģermāņiem. Grūti minēt, kādi bijuši mūsu senču vārdi priekš kristīgās ticības ieviešanās. Gribētos, lai mums atkal būtu savas valodas kristībvārdi, kā tas ir, piem., skandināviem. Pēdējos gados ir darināts dažs labs jauns un zīmīgs latvisks vārds. Vārdam kaut kas jāizsaka, kaut kas jānozīmē, citādi viņš ir tukša skaņa. Bet jaunus vārdus darinot, redzam, ka dažs darinātājs stipri grēko gan pret labskanību, gan saturu un valodas garu un pareizību.

Pašķirstot kādu pag. gada kalendāru, atrodam daudz tādu vārdu, kas liekas darināti māksloti, kas varbūt ņemti no citurienes, bet to forma laikam negrozīta. Laikam kalendāra sakārtotāji šos vārdus domājuši kā latviskus kristībvārdus, kam būtu jāstājas sveštautu vārdu vietā. Gribu pie šiem itkā latviskajiem vārdiem apstāties, lai lasītāji paši spriestu, cik vārdu darinājums izdevies.

Vispirms jāpiezīmē, ka darinātāji stipri grēko pret latviešu valodas likumiem un garu, lietodami nepareizas galotnes, sajaucot celmus u. t. t. Taču šis apstāklis nebūtu svarīgākais. Svarīgākā lieta gan te darināto vārdu nozīme.

Minēšu te savādākos vārdus pa mēnešiem, kā tie stāv kalendārā.

Janvārī: Jūtvalds(—is), Zeltmonis, Karaluna, Arnulis, Līgita.

Februārī: Brigis, Varamona, Kora, Drošvaris, Kalva (skalbe vai smēde?), Elka (augšzemnieku izloksnē elka — elkonis).

Martā: Druvena, Milvārds (—is), Baņa (krievu pirts?), Adna, Mākulis (mākonis vai mācītājs?), Dona.

Aprīlī: Brutans, Druvalds (Druvvaldis?), Smailis, Naula, Līgsma (k!), Siniāra, Selita, Arvis, Manta.

Maijā: Diriķis (dīriķis?), Staltmans (—is), Vaļa, Vija — Ule, Ojārs (kursiski ērzelis), Milvards(—is), Vitalks, Budris.

Jūnijā: Vidulis, Urta, Gotvars, Lietgals(—is).

Jūlijā: Plaudis (zivs?), Aldis.

Augustā: Olais, Kēsis, Akots, Valgis, Arvalds, Agis.

Septembrī: Acuraugs, Taiga (Sibirijas mežs?), Bainis, Viega, Agra, Vidzis, Gundars, Laida, Vaidivaldis, Vita, Kaira.

Oktobrī: Gaisulis, Rubens(—is?), Blāva (plankums?), Vitens(—is?), Valgonis (vienmēr valgs, slapjš?), Argods, Steigmonis, Varlaidis, Atzailis.

Novembrī: Tīra, Danga (purvaina dūksts?), Lietvars, Tālvaitis, Tautonis, Ausmanis, Gardauts, Viedulis.

Decembrī: Ladonis, Metums (slēgums, dambis?), Baldiņš, Rinda, Trasonis, Gardiņš, Livars (?!), Vieziķis.

Atskaitot dažus, kā Milvārdi, Drošvari, Mākuli, Vaļu u. c., kam kāda nozīme, lielais vairums minēto vārdu liek apstāties un jautāt, ko viņi nozīmē? Ko nozīmē Karaluna, Brigis, Druvena, Adna, Gotvars, Siniāra, Selita, Urta, Kēsis, Valgis, Agis u. c? Ne tie latviski pēc formas un gara, ne tie ko nozīmē.

Ja nu kādiem vecākiem iepatiktos nosaukt savu dēliņu par Rubeni, Plaudi, Gaisuli, Akotu, Baini, vai arī meitiņu par Blāvu, Baņu, Taigu vai Dangu, vai bērniem nebūtu uzkrauts smags slogs uz visu mūžu? Kristīts vārds jānes visu mūžu, to nevar likumīgā kārtā mainīt kā nepatīkamu uzvārdu. Tāpēc — aiztaupat bērniem nepatikšanas, sevišķi gribētos mātēm likt pie sirds — pārdomāt par bērnam dodamo vārdu.

Mūsu dienās stipri ieviesušies skandināviešu vārdi: Inārs, Gunārs, Ilmārs, Ragnārs u. c. Daudzi vārdi labskanīgi, bet viņu nozīme paliek sveša, tāpat kā gadu simtiem lietotie ebreju, grieķu un latīņu vārdi. Tāpat tas ir dažu latviski domāto vārdu. Tagad bieži sastopamais Imants patiesībā ir lībiešu Imants. Nelāga paliek arī Ģirta lietošana, jo zinām, ka leišu valodā girtas nozīmē piedzērušos. Ar Ojāra vārdu pavisam nejauki: tas kursiski nozīmē ērzelis.

Nelatviski, aplam darināts vai ar nelāgu nozīmi ir Kangars, Zemlina, Pramšans, Kurģis, Pīkols u. c. Nebūtu ieteicams izmest pazīstamos internacionālos vārdus un viņu vietā likt valodas nepratēja kļūdainos darinājumus.

Šā rakstiņa nolūks ir:

1) likt vecākiem padomāt par bērniem dodamajiem vārdiem, neuzkrājot bērnam ar viņa vārdu kauna nastu uz visu mūžu,

2) pamudināt mūsu valodniekus — darināt pareizus, labskanīgus, zīmīgus un mūsu valodas garam piemērotus vārdus.

A. Klēbachs.

Gundega

*

Skūpsti mani vēja pūsma
Jūnija ceriņziedu krēslā,
Apņem mani mīlestība —
Ilgu, sapņu rotaļība!

Liegi smaržo ceriņziedi;
Zilie, maigie jūnija krēslā,
Acis neveriet vēl dusā
Viļina ja dzīve skaistā . . .

Skūpsti mani vēja pūsma
Jūnija ceriņziedu krēslā —
Apņem mani laimes dienas
Zilo ziedu sapņu dvēsma.

EJI LAUKĀ.

Pašlaik daba ir visskaistāka, jo kuplo pilna jaunavības brieduma! Pļavās vēl nav atskanējušas izkaptis. Ziedu bagātība bārstas visās malās. Tikko beiguši cerīņi un kastaņi ziedēt, plaukst reibinošie jasmīņi. Mežos elpo priedes spirdzinošu elpu un baltie bērzi saldkairi reibina gājējus. Skan putnu gavilējošas dziesmas, šalc oši, kļavas, ozoli un aicina tevi laukā no pilsētas putekļiem un mūriem pie sevis. Lūk, tur aizvijas baltas ceļu lentas pāri kalnu mugurām, pa lejām, cauri pļavām un mežiem; tur izlokas dzelzceļa sliedes saulstaros spīdēdamas. Visi, visi aicina visus laukā pie sevis.

Atraujies uz brīdi no savām straujām dienas gaitām un paveries Lielupes, Gaujas, Daugavas varenajās straumēs. Ienirsti dzintarjūras glāstošajos putu kumeļos un ļaujies sevi nest un šūpot.

Kāds prieks tad ielīgsmo dvēseli, kāds spēks riņķo pa miesu!

Skaista ir mūsu zeme! Eji laukos no savas mītnes, baudi dzimtās zemes krāšņumu, gūsti spēkus jaunām gaitām, jauniem piepildījumiem.

Eji, Latvijas krāšņā daba tevi sauc, vienalga, kas tu dienas gaitās esi — strādnieks, vai kantorī sēdētājs, eji laukos un veldzi savai dvēselei gūsti!

O. Krolls.

Vasara smaržo,
dzīvība smejās...

Vērojiet, kā nozied puķes, kā savā košā zaļumā pārmainās koki, nejūtot, kā nāk un aizieet vasara, zelta vasara, kuŗu tik maz ir cilvēka mūžā.

Topiet ar katru dienu lepnāki uz savu tautu, valsti. Iemīļojiet to vairāk kā kaut ko citu.

Kārlis Ulmanis.

Sievietes-matemātiķes.

Vispār valda domas, ka sievietes nemīl matemātiku, nemīl rēķināt, netīk skaitļi. Pazīstamais zinātnieks, kas visu mūžu pavadījis nodarbodamies ar cilvēku gara spēju pētīšanu, raksta: Sievietes nevien kā nav spējīgas matemātiķes; bet viņām vispār nepatīk viss, kas saistīts ar skaitļiem. Prof. Lorijs, Dženovā, saka, ka viņš novērojis, ka bērnībā meitenes ejot mācībās ātrāk uz priekšu, nekā zēni. Ap meiteņu gadiem viņas ejot ar zēniem vienādā gaitā. Turpretīm kļūstot sieviete, viņas sākot apskatīties pēc vīrieša balsta.

Zinātnieks Jakobijs saka, ka cilvēks, kas nodevies matemātikas zinātne, kas viņai pieķēries ar sirdi un dvēseli, tas no matemātikas vaļā netiks.

Nav daudz sieviešu, kuŗu vārdi minēti matemātikas zinātnē. Un arī tās neesot nekā tāda radījušas, kas nestu matemātikai ko jaunu. Sievietei piekrītot vairāk citas zinātnes, tur viņas tiešām uzrādot labus panākumus. Tomēr pakavēsimies pie tām sievietēm, kuŗas atradušas „žēlastību" bārgo matemātiķu acīs un uzņemtas savā sarakstā. Laura Bassi († 1778. g.) bija matemātikas un fizikas profesore Bologņas augstskolā. Sarakstījusi apcerējumu par matemātiku. Ārsta sieva.

Borromeo-Grillo, grafa Giova sieva, rakstījusi un lasījusi lekcijas Bologņas augstskolā par matemātiku un mechaniku. Prata 7 valodas.

Marija Agnese (1718.—1799.) 1748. g. kļuva matemātikas profesore Bologņā. Sarakstījusi mācības grāmatu divi daļās. Pie grāmatas sarakstīšanas ņēma dalību zinātnieki Rampinelli un Ricati. Kļuva ātri slavena, bet novērsās no zinātnes un nodevās reliģiozām gaitām.

Marija Gunitto (1610.—1664.) 1630. gadā apprecējusi astronomu Levi. Viņa nodarbojās astronomijā un sacerēja astronomiskas tabeles.

Margrieta Kirche (1670.—1710.) strādāja kopā ar savu vīru astronomijas laukā Berlīnē. 1702. gadā atrada kometu. Viņiem piedzima dēls un meita. Abi kļuva astronomi. Māsa Kristīne palīdzēja brālim Kristfriedam astronomiskajos pētījumos.

Marija Eimmarte (1638.—1707.) rakstīja par astronomiju, palīdzēja tēvam astronomijā. Apprecēja profesoru Mülleru. Mira 1707. g. nedēļās.

Karlīne Heršele (1750.—1848.) palīdzēja savam ievērojamam brālim astronomijā, izdarot brāļa novērojumu aprēķinus. Viņa atrada astoņas kometas un sacerējusi vairākus zvaigžņu katalogus.

Sofija Germaine (1776.—1831.) dzīvoja Parīzē, sacerējusi vairākus matemātikas darbus. Ieguvusi 1816. gadā Napoleona noteikto ārkārtējo akadēmijas balvu.

Lepante (1723.—1788.) rakstījusi par matemātiku.

Marija La Lande, daudzinātā astronoma sieva, palīdzēja savam vīram astronomiskos novērojumus izdarīt un aprēķināja debesspīdekļu ceļus.

Marija Zomervile (1780.—1872.) laidusi klajā vairākus darbus par astronomiju un fiziku.

Isis Pogsone, Madras zvaigžņu lūkotavas direktora meita. Viņa kļuva tēva asistente un astronomijas korespondente.

Sofija Kovaļevska kļuva matemātikas privātdocente un profesore Stokholmā. Parīzes akadēmija piešķīra viņai balvu par kādu darbu, tad viņa sabruka. Viņa daudz strādājusi matemātikas laukā.

Pasaules kaŗš normālai attīstībai darīja galu. Daudziem vīriem aizejot kaŗa dienestā, sievietes stājās viņu vietā, gan kā matemātikas stundu pasniedzējas, kā asistentes un pētnieces. Iznākušas arī dažas sieviešu sarakstītas grāmatas par matemātiku un fiziku.

Jaunais dzīves posms pēc pasaules kaŗa šķiet pavērs ceļu sievietei arī matemātikas gaitās un viņai „riebums" pret skaitļiem mitēsies. O. Krolls.

Darba parāde.

Rīgas kokvilnas manufaktūras sabiedrība Strazdumuižā, kuŗa ražo pazīstamos šujamos spoļšu diedziņus „Enkurs", „Ķēde", „Krusts" u. c. markas, ievedusi jau vairākus gadus atpakaļ teicamu pasākumu. Rūpējoties par savas fabrikas strādnieku un strādnieču labklājību, tā iekārtojusi Strazdumuižā, Ciemupes ielā 1, kluba telpas, kur darbojas jo rosīgi Strazdumuižas izglītības biedrība. Ar fabrikas vadības materiālu atbalstu pie biedrības, starp daudz citām nozarēm, pastāv sieviešu rokdarbu sekcija. To vada piedzīvojusi rokdarbu speciāliste-skolotāja H. Eppingeres jkdze, noturot 2—3 stundas nedēļā vakara rokdarbu mācības. Dalībnieču ap 40, galvenā kārtā augšminētās fabrikas strādnieces. Jāatzīmē, ka pēc intensīva dienas darba fabrika pie mašīnām un citur, neskatoties uz to, ka neretai no strādniecēm apkopjama ģimene, — tās atrod laiku rokdarbu stundām, darinot ne vienu vien jauku darbu ar savām čaklajām rokām.

Šos darbus redzējām nupat pagājušā mēnesī Strazdumuižas izglītības b-bas telpās sarīkotajā rokdarbu izstādē, kas uzskatāma par darba posma noslēgumu, jo vasarā mācības nenotiek. Bija izstādīti vairāk kā 70 darbi, ko devusi rokdarbnieču lielākā daļa, un kas darināti laikā no p. g. oktobra līdz š. g. maijam. Viens otrs darbs uzrādīja it teicamu tehnisku sasniegumu un labas gaumes izpausmi. Dažu darbu uzņēmumus līdz ar aprakstiem lasītājas atradīs šajā un nākošā „S. P." numurā.

Fabrikas vadība, uz sevišķas vērtēšanas komisijas ieteikumu („Sievietes Pasaule" red. Tilts jkdze, lietpratējas — Zanders un Baumanis kdzes) izsniedza balvas un atzinības rūpīgāki un priekšzīmīgāki nostrādāto darbu izstādītājām. Kā pirmā tika apbalvota Lūcija Skundriks jkdze par labi izturētos krāsu toņos izšūtu gleznu: „Sievietes Pasaule" gada abonements. Eleonora Avsjuks jkdze saņēma otro godalgu par rūpīgi darinātu aditu galdautu. Divas trešās balvas piešķīra: Paulīnei Rozes kdzei un Vilmai Kārkliņš jkdzei par skaisti izstrādātiem atpūtas spilveniņiem.

Visumā jāsaka, ka būtu ļoti vēlams, lai šāda veida pasākumi atrastu atbalsu un sekotājus arī citās rūpniecībās. Tas nāktu par svētību Latvijas darbu strādniecēm — ģimeņu mātēm un jaunavām, kuŗām nav iespēja apmeklēt privātus rokdarbu kursus, bet kuŗas tomēr cenšas izdaiļot savu māju un apkārtni, ievijot rokdarbos savu dailes un skaistuma izpratni. Lietpratēja roka te radīs brīnumus. Par to nākas pēdomāt visiem, kas vēlas redzēt Latviju skaistu un daiļu.

Tā iesāc dienu!

Vai jūs, cienītās dāmas, esat kādreiz saskaitījušas to naudu, ko izdodat skaistuma kopšanai? Būs paprāva sumiņa izdota par smaržām, pūderi, masāžu, graudiņiem, ūdentiņiem, smērītēm, smiņķi, ceļojumiem uz peldvietām, ārstu atalgojumiem. Neskatoties uz visiem šiem paņēmieniem,

dažas dāmas jūtas nelaimīgas, jo viss tas tieši viņām nenāk par labu tādā mērā, kā viņas vēlētos.

Viņas neapdomā, ka ir ļoti lēts līdzeklis, kas uztura jaunību, skaistumu un dzīves prieku: sports un vingrošana.

Dažas dāmas to itin labi zina, bet viņām tas izliekas neērts. Lai viņas tad ķeras pie smērītēm un taml. līdzekļiem, bet pārējās mēs cītīgi vingrosim, Ja rītos dažreiz esam novēlojušās, jāsteidzas pie darba, vai citiem pienākumiem un mums neatliek laika vingrošanai, tad nokavēto panāksim vakarā. Skaistas, jaunas, ziedošas, slaidas dāmas vienmēr tiks apbrīnotas un viņām tiks dota priekšroka amatā, sabiedrībā un personiskā dzīvē. Cik krietna un strādīga jūs nebūtu, jums jāgādā par labu miegu, noteiktu laiku ēšanai, ķermeņa kopšanai un vingrošanai! Tas nepieciešami vajadzīgs, jo dzīvē tas vienmēr tā bijis un būs, ka rūpīgi koptai jaunai dāmai katrā ziņā un visur priekšroka un krietnai, ar nogurušu seju un ķermeni jāstājas otrā vietā.

Šoreiz jums parādīsim paņēmienus, ar kā palīdzību var atbrīvoties no pārmērīga vēderiņa un piesavinātics vingrumu.

Noliekaties ar priekšpusi uz paklāja, ceļat ķermeņa virsdaļu uz augšu un arī rokas vienmēr augstāk, cik vien varat. Pēc tam tas pats jāizdara ar kājām. Ja tas labi izdevies, tad sacel kājas un rokas reizē un pāriet uz tā saukto vēdera šūpošanu, tas ir: vienlīdzīgā ritmiskā kustībā saslejas uz augšu pārmijus rokas vai kājas un ķermenis šūpojas šurpu un turpu.

Iesākat tā: vispirms atbalstaties priekšā ar rokām un ļaujat tad ķermenim krist uz priekšu, reizē ceļot kājas. Tad šūpošana automātiski turpinas. Grūtāks ir cits paņēmiens: ar rokām mugurpusē satvert kājas un tad šū-

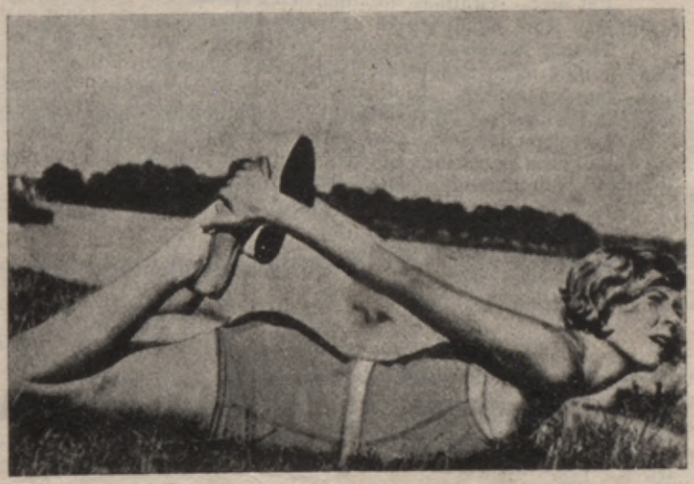

poties turp un atpakaļ. Saprotams, tas panākams pēc zināma laika, neatlaidīgi turpinot vingrojumus.

God. abonentus,

kuŗiem jūnija mēnesī izbeidzas pusgada abonements, laipni lūdzam to atjaunot. Atsevišķi paziņojumi netiks izsūtīti.

„Siev. Pas." redakcija.

Grāmatu apskats.

Marta Grimma

Longīns Ausējs, „Ceļi uz laimi". 1. Dzīves māksla. 248 l. p. 1936. g. Rigā. Valtera un Rapas akc. sab. izdevums.

Viena no interesantākām pēdējā laika grāmatām ir Longīna Ausēja praktiskā dzīves filozofija „Ceļi uz laimi". Te daudz pārliecinošu atziņu, reālu dzīves pieredzējumu: centrālā daļā — neparasti vaļsirdīga launas sirdsapziņas grēksūdze; beidzot — gaišāks skats uz nākotnes laimes ceļiem un likumi — kā laime sasniedzama. Saturs illustrēts lielu vēsturisku personu atziņām un likteņiem. Pamatā Zviedrijas karaļa Gustava Ādolfa teze: „Meklē laimi savā sirdī; ja tur to neatradīsi, neatradīsi nekur." (21. l. p.)

Laimi meklējot, nedrīkst aizrauties šķietamiem laimes ceļiem t. s. maldugunīm, kā piemēram: manta, bagātība, spožs sabiedrisks stāvoklis, slava, vara, baudas un izpriecas, kaislības u. t. t. Laimi nedrīkst celt, netikumīgā kārtā postot citu labklājību un laimi. Te pievienots satricinošs dvēseles stāsts, kas rāda, kā bagātu vecāku vienīgais, lutinātais un lolotais, bet gribā vājais dēls nokļūst drauga—zagļa sabiedrībā un pamazām pats kļūst bīstams nozieddznieks.

Nenošautā Blaumaņa Krustiņa („Pazudušajā dēlā") dzīves briesmīgais turpinājums, līdz dēls pats palīdz apzagt tēvu, aizvedot tā 3 labākos zirgus (arī Krustiņš nakti gāja apzagt tēvu — zagt tēva naudu.)

Kā trešā pamatprasība ir — atbrīvošanās no paša zemiskajām jūtām; skaudības, atriebības, naida, dusmām, greizsirdības u. t. t.

Laimi meklējot jāatraisa savi dziļākie dvēseles spēki un lai tie būtu kaut — rūpes un gādība par citiem, sev tuvajiem. — Tālāk — jāattīsta savas spējas, pārvarot visas grūtības un apstākļus. Mūsu valsts prezidents Dr. K. Ulmanis saka:

„Kad Dievs nodomājis kādu cilvēku audzināt un stiprināt, tad viņš nesūta vis viņu vieglumā, bet nepieciešamības un trūkuma skolā."

Vai arī: „Grūtības modina lielas spējas un gatavo ceļu varenībai, Kaŗa uguni izpeld uz augšu nepaziti varoņi" (76 l. p.)

Tiešām Amerikas Savienoto Valšķu prezidents Abrams Linkolns ir bijis meža strādnieks, izgudrotājs Tomāss Edisons — avīžu zēns, gleznotājs Kaulbachs jaunībā — ubagojis, Āfrikas pētnieks Livingstons bijis audējs, lielais Moljērs — tapsētājs.

Cilvēkam jāmācās izjust darba svētību, jo „darbs ir dievības spārni, kas paceļ mūs augšup — pretim saulei, spēkam un pilnībai." (79.) Jābūt — ideālistam, jo arī Rainis saka: „Ja gribi pilnīgs būt un sevī liels, tad neprasi, lai dod par darbu — algu," (82. l. p.).

Liela gudrība mīt vārdos:

— „Neizpļāpājies ieprieks par savu darbu un nodomiem — tas tikai mazinās to vērtību!"

— „Nepaļaujies uz citiem, bet vienmēr savos aprēķinos ņem vērā tikai paša spēkus!" (99. l. p.).

Laimi nevar sasniegt bez veselības, tāpēc autors min slavenā franču ārsta Genio galvenos likumus no grāmatas „Māksla nodzīvot 100 gadus". Cilvēks nedrīkst pārpūlēties, tam jāprecas, jādzīvo sātīgi, jābūt uzticīgam savai sievai vai vīram u. t. t.

Cilvēkam jābūt un jājūtas jaunam, jo: „Vecam kļūt ir pa lielākai daļai tikai launs paradums. Kā kāds cilvēks savā sirdī domā, tāds viņš ir." (115. l. p.).

Tāpat cilvēkam jāizveido iekšējais — sirds skaistums, iekšējo skaistumu, daiļu dvēseles atspulgu ikviens nes savas sejas pantos iekaltu, lūpu vaibstos ieaustu, acu mirdzumā iedegtu.

Šais laikos, kad tik daudzi vēl ļoti maz domā par savu patieso, dziļo laimi un vēl mazāk par mūsu tuvāko laimi, Ausēja grāmata ir kā neatsverams dārgakmens, kas ikvienam jāslēpj zem sava galvas spilvena, lai ikkurā brīdī tajā ieskatītos un smeltos no šiem dzidrajiem avotiem dziļus nemirstīgus dvēseles spēkus.

Marta Grimma

V. Liepiņš, „Mūsu literātūra pamatskolām". Ievadījums latviešu literātūras daiļdarbos saskaņā ar jauno (1935 g.) programmu. 115. l. p. (I. M. grāmatu vērtēšanas komisijā atzīta par derīgu palīglīdzekli latviešu literātūras mācībā). Rigā, 1936 Valtera un Rapas akc. sab. apgāds

Gala pārbaudījumos un sevišķi 5. un 6. pamatskolas klasē par ieteicamu atzīstama V. Liepiņa „Mūsu literātūra pamatskolām". Uzrakstīta nevainojamā valodā, derīga arī papildskolām un pašmācībai, kā konspektīvs atkārtošanas palīglīdzeklis.

Te īsumā iepazīstamies ar galveniem literātūras un literātūras teorijas jautājumiem: gūstam īsu, satu īgu jēdzienu par epu, pasaku, teiku, fābulu, balādi, poēmu, noveli, stāstu, romānu, par lirisko un drāmatisko dzeju. Tāpat par stila un metrikas jautājumiem; noskaidrojam tipa un simbola jēdzienus.

Daiļi autors iejutīes tautas dziesmu dvēselē:

„Mana balta māmulīte,
Mani baltu audzināja:
Apvilkusi baltu kreklu,
Ieliek zelta šūpuli."

Jo sevišķi V. Liepiņa grāmata ieteicama kā palīglīdzeklis cittautiešu, resp. vācu, krievu, poļu u. c. pamatskolās, kur vecie izdevumi (piem. Ratermane un Kaķis) vairs īsti nepilda savu augsto uzdevumu. Bez tam dažās vācu un krievu skolās vēl arvien mūsu literātūra nav apgaismota pienācīgā augstumā. Skolēniem nav vērtīgās latviešu literātūras tradicijas izjūtas. Rakstnieka personība neliekas apgaroti cēla, pravietīga. Rakstnieka aicinājums šķiet ikdienišķi pelēks, apvazāts. Piedzīvoju gadījumu, kur spidoša vācu pamatskolas absolvente nezināja, ka Poruks jau sen miris; bija arī gadījumi, kur latviešu valodas skolotāja—vāciete pati runāja: „Pa vienam vārtam āram, pa otram — iekšam..." Grāmata skaisti illustrēta, gliti izdota.

Mūsu veselība

Dr. K. Adamsons

Pareizas apsauļošanās paņēmieni.

Saules stari, kā ārstniecības līdzeklis, ir pielietoti sen. Un katrs no piedzīvojumiem zin, ka vasaras mēnešos, kad dabūjam vairāk saules, daudz mazāk slimo nekā ziemas mēnešos. Saules iespaids ļoti dažāds un daudz kas vēl neskaidrs. Kā galveno saules staru iespaidu varētu atzīmēt viņu nāvējošo iespaidu varētu atzīmēt viņu nāvējošo iespaidu uz slimības sīkbūtnēm. Tā, ļoti izturīgās tuberkulozes sīkbūtnes labvēligos apstākļos var uzturēties līdz 2 gadiem, bet tieši saules stari viņus nonāvē dažās minūtēs. Un tuberkulozes sīkbūtnes ir ļoti izturīgas.

Saulains dzīvoklis ir drošākais līdzeklis sīkbūtņu iznīcināšanai un parasti arī nopietnos gadījumos citas dezinfekcijas nevajaga. Visas brūces parasti daudz ātrāk sadzīst, ja viņas lietderīgi apgaismo ar tiešiem saules stariem. Sevišķi jārūpējas, lai istabā, kur atrodas smagi slimnieki, kaut uz dažām stundām atspīdētu saule.

Pavisam nevietā aizsprostot saulei ceļu ar dažādiem priekškariem.

Saules stari pavairo tiklab stādu kā dzīvnieku vielu maiņu. Ar vielu maiņas palielināšanos paceļas miesas pretošanās spējas dažādiem slimības dīgļiem. Tādēļ arī vasaras mēnešos mēs ātrāki tiekam galā ar slimībām. —

Ziemas mēnešos ar sauli mums ir ļoti bēdīgi. Dažreiz nedēļām ilgi viņa nav pat redzama. Arī skaidrās dienās mēs dabūjam maz saules staru. Vasaru dažreiz saules atkal itkā vairāk. Sevišķi grūti pilsētniekam. Pa dienu tas nodarbināts kādās telpās un tikai pēc darba nonāk svaigā gaisā, bet tad saule jau slīd uz leju.

Tīri dabīgi, ka svētdienās un atvaļinājuma laikā, gribās pēc iespējas, vairāk uzņemt saules staru, paliekot pārliecībā, ka labā nekad nav par daudz. Un tas bieži vien izrādas par nepareizu.

Pēc svētdienas izbraukuma vakarā mugura un pleci kā ar vārošu ūdeni aplaucēti. Nav retums ar čulgas kā pie citiem apdegumiem. Ja saules apdegums plašāks, tad saceļas arī temperatūra, dažreiz līdz 39° un vairāk.

Bez liekas paskaidrošanas saprotams, ka tāda strauja apsauļošanās nevar dot nekā laba, bet tikai launu. Iekaisušā āda izveidojas dažādas vielas, kas kaitīgi iedarbojas uz nierēm, aknām

sirds un t. t. Cilvēks ar pilnīgi veseliem orgāniem panes arī tādu strauju apstarošanu bez sevišķi smagiem veselības traucējumiem, jo veselu organu piemērošanās un pretošanās spējas ir ļoti lielas.

Cilvēkam ar vājāku veselību, jābūt uzmanīgam. Straujš saules apdegums var izsaukt nieru vai cita organu nopietnu traucējumu.

Liela uzmanība ir vajadzīga plaušu slimniekiem. Pārmērīga apsauļošanās var būt par cēloni asiņošanai.

Ja apsauļošanos izdara bez ārsta kontroles, tad jau labāk apmierināties ar mazāk saules nekā vairāk. Lai apsauļošanās neatnestu ļaunu, tad nekad neapsauļoties līdz ādas iekaisumam.

Ar laiku miesa pieradinās pasargāties no nevajadzīgā staru daudzuma. Ādas apakšejas kārtā ir īpašas šūnas ar tumšām krāsu vielām, kas aiztur saules starus. Ja āda, kā saka labi nodeguse, tad arī ilgāka apsauļošanās var būt nekaitīga.

Ādas šūnu ar krāsvielām ir dažādā daudzumā. Dažs īsā laikā nodeg gluži brūns, turpretim cits dabū tikai ādas iekaisumu, bet nemaz nenodeg. Tādi parasti arī slikti panes apsauļošanos.

Kā tad apsauļoties, lai izsargātos no nevēlamām sekām?

Vai katrā plašākā apsauļošanas iestādē ir izstrādātas savas šēmas, kur sīki atzīmēts, cik minūtes un kādā kārtībā var apsauļot vienu vai otru miesas daļu. Visas šēmas ir derīgas. Ja laika pietiekoši daudz, tad labāk pieturēties pie tādas, kas apsauļošanos izdara pakāpeniskāki, tad retāk sagaidāmas nepatikšanas. Protams atkarajas arī no tā, cik spilgti spīd saule, vai debesis pilnīgi dzidras, jeb viegli apmainās u. t. t.

Parasti apsauļošanos sākt ar kājām, jo tās vismazāk dabūja sauli un tādēļ vārīgākas.

Mūsu klīmatā varētu pieturēties pie sādas šēmas:

1. dienā 1/2 stundu kājās līdz ceļiem,
2. dienā 3/4 stundu kājas līdz ceļiem un gurnus 1/2 stundu,
3. dienā 1 stundu kājas līdz ceļiem, gurnus 3/4 stundu un plecus 1/2 stundu.

Sākot ar 4. un 5. dienu tādā pat kārtībā apsauļo krūtis un muguru. Pēc tam var ņemt vispārīgu saules vannu, kuŗas ilgumu ar katru nākošo dienu pagarina par 15 minūtēm, līdz tādā ceļā sasniedz 2 stundas. Pēc 2 stundu apsauļošanās nepieciešama apm. 2 stundu pārtraukums.

Nevajadzētu vairāk par 2 apsauļošanām dienā.

Apsauļojoties jācenšās, lai visas miesas daļas dabūtu vienmērīgi saules starus, kādēļ nepieciešami grozities. Nekad neaizmigt tiešā saulē, kas var beigties ar stipru apdedzināšanos.

No lielāka svara saules gaismas stari, bet ne siltuma stari. Bieži vien siltuma stari ir par traucējumu, bez kādas vajadzības saceļot temperatūru, izsaucot sirdsdarbības stipru paātrināšanos un citas nevēlamas parādības.

Sirdsslimiem un tuberkuloziem vajadzētu apsauļoties tikai ar ārsta kontroli.

Ļoti labi no pārkarsēšanās izsargājas, ja apsauļošanos izdara ne uz zemes, bet iz kāda paaugstinājuma, lai starp zemi un cilvēku būtu apm. pusmetru bieza gaisa kārta. Ļoti parocīgas un derīgas ir tīkla šūpotnes.

Ne katrs panes apsauļošanos. Ja pēc viņas vakarā jūtas stipri noguris, tad labāk neturpināt, vai arī stipri saisināt laiku. Tikai tāda apsauļošanās būs lietderīga, ja pēc tam jūtas spirgtāks un dzives priecīgāks.

Jautājumi un atbildes.

J a u t ā j u m s. Vai ir iespējams iznīcināt vasaras raibumus uz visiem laikiem? Esmu lasījusi, ka to izdarot ar diatermijas palīdzību.

A t b i l d e (L. M.) Vasaras raibumus ar diatermijas palīdzību ir iespējams iznīcināt uz visiem laikiem, pie kam procedura diezgan sāpīga un iznīcināt katru reizi var tikai nedaudz raibumus. Tomēr to izdarīt ne visai ieteiktu, jo ir dažas ādas, kam tieksme uz rētām — un tādām sejām rētas varētu būt redzāmas vasarā iedegot, kā mazas baltas punktītes. Nedomāju vis, ka tas būs skaistāki kā vasaras raibums.

Pret vasaras raibumiem ieteicu vislabāki kaŗot ar balinošiem krēmiem, aizsargu krēmiem un aizsargājošiem pūderiem. Ir jau taisnība, ja pie šiem līdzekļiem vasaras raibumi atgriezisies no jauna katru vasaru, bet visi līdzekļi ir nekaitīgi un labāki, nekā rētiņas. Jums vēl arī jāzina tas, ka pigments ādā atrodas viscauri un to noņemot vienā vietā ir ļoti iespējams, ka viņš parādisies no jauna atkal citā vietā, tā kā beigu beigās ar rētiņām Jums būs jānoklāj visa āda.

Vēl līdzeklis ciņai pret vasaras raibumiem ir iedegt tumši brūnai, lai plankumiņi nemaz nebūtu redzami. To atkal Jūs varat panākt ar specieliem krēmiem un eļļām.

M ū s u b ē r n i

Esat tikai cilvēki.

Daži vecāki grib sevi nostādīt saviem bērniem par vispilnīgāko personības paraugu, pat par pusdievu, kam jau no agras bērnības sveša bijusi katra kļūdīšanās un maldīšanās. Šie vecāki neatļauj saviem bērniem pat iedomāties, ka viņiem, — vecākiem, — savā jaunībā kaut kas varētu būt neizdevies, vienalga, skolā vai mājā. Šāda vecāku pašdievināšana nav tomēr pareiza. Te vajadzētu aizmirst, ka ikkatrs uz tādu pusdievu raugas arvien ar biklu godbijību un lielu apbrīnošanu, bet savukārt bērns nekad tādam neparādīs savu vienkāršo milestību, vientiesīgo uzticību, un bez tās tomēr īsta audzināšana nav domājama.

No otras puses, vēl jāiegaumē, ka bērni ir ļoti asi novērotāji un viņiem nepaliek nepamanītas arī vecāku vājības, pat kļūdas. Dažreiz bērni ir aculiecinieki mazām mājas nesaskaņām, un te nu tiem atklājas, ka tēvs un māte ir pavisam citādi, nekā viņi līdz šim gribējuši nostādīt.

Protams, vecāki arī nedrīkst ar lielu labpatiku izklāstīt bērnam savā jaunībā izdarītos muļķīgos jokus, lepoties ar savām bērna nerātnībām, pavīpsnāt par bērna tagadējo skolu, skolas kārtību, audzinātājiem un tādā veidā ar varu izpostīt to respektu, kāds katram bērnam ir savā skolā iegūts.

Zināma pašcieņa ir vienmēr nepieciešama, bet tas vēl nenozīmē, ka tai jau jāsasniedz augstākie kalngali, jo tas savukārt pamudina arī bērnus darīt to pašu.

Nav viegli atrast to punktu, līdz kuŗam vajadzētu nolaisties bērna pasaulē — un tomēr tas ir jāatrod, lai sekmīgi varētu nodoties savu bērnu audzināšanai. Tikpat nepieciešami ir dažreiz būt uzmanīgākiem un neparādīt bērniem savas cilvēcīgās kļūdas un vājības

Dziedone Lucija Teichmane par sevi.

Esmu dzimusi rīdziniece. Bērnība man ir bijusi diezgan saulaina. No sākuma gribēju kļūt par cirkus jātnieci, pēc par žēlsirdīgo māsu (par kuŗu man patiktos arī vēl tagad būt). Par dziedāšanu tad vēl neinteresējos; tikai kad sāku iet pamatskolā — skolotāji sāka piegriezt vērību, ka varu dziedāt un skolotājs Cīruļa kungs aizveda mani pie prof. Jurjāna, kuŗš izmēģināja balsi un teica, ka vajagot ar laiku sākt mācīties dziedāt. Biju tagad iedomājusies, ka varēšu mācīties un arī kaut ko dzirdējusi par konzervatoriju. Vienā jaukā dienā es un vēl divi skolēni: pianists un vijolnieks sadūšojamies un aizgājām uz konzervatoriju. Dūša no sākuma bija liela, bet jo tuvāk nāca mana rinda, jo viņa vairāk saplaka; redzēju visur lielus cilvēkus un nevarēju tad vēl nekādi saprast, ka tik veci var mācīties dziedāt; jo tiešām biju ļoti jauna — 14 gadi un augumā maziņa (arī tagad neesmu no lielajām), beidzot man uznāca tādas bailes, ka skrēju pa trepēm lejā uz izeju, bet bija jau par vēlu — pienākusi bija mana rinda un vajadzēja iet iekšā. Prof. Sakss izmēģināja, teica, ka balss esot, bet vēl par jaunu, lai mācoties tagad klavieres, kuŗas esot nepieciešamas dziedātājam.

Iznācu ārā galīgi nokaunējusēs, jo domāju, ka esmu izkritusi cauri un nolēmu nekad nemācīties dziedāšanu; bet kad pārgāju uz III-šo vidus skolu, dabūju atkal jaunus ierosinājumus. Dziedāju atkal katrā skolas sarīkojumā. Atceros — vienā reizē bija atnācis uz skolu toreizējais izglītības ministrs prof. Dauge. Nodziedāju viņam ienākot klasē: „Mazā sirmā kumeliņa," kuŗa viņam ļoti patika un teica to pašu; ka vajagot mācīties dziedāt; bet tā kā biju vēl aizvien par jaunu, tad no izglītības ministrijas dabūju kā dāvanu notis: Kalniņu, Dārziņu un Vītolu, kā ierosinājumu tālākai balss izglītībai. Biju ļoti laimīga un turu viņas tagad kā dārgu piemiņu. Beidzot, kad biju sasniegusi vajadzīgo vecumu, iestājos konzervatorijā prof. Jurjāna klasē.

Tie bija jauki laiki; tik daudz prieka, jūsmas, pacilātības un enerģijas! Pēc beigšanas sāku mācīties pie slavenās dziedones Čerkasky kundzes, kur gan diemžēl nedabūju ilgi strādāt, jo viņa nomira. Man tas nozīmēja daudz ko, jo pazaudēju brīnišķu paidagogu un ļoti mīļu cilvēku. Pēc tam debitēju Dailes teātrī „Trīs musketieros", bet arī bēdas nāca līdz — jo nomira mans tēvs, kuŗu ļoti mīlēju.

Atceros: bija pēdējais ģenerālmēģinājums: pēc tam aizgāju uz slimnīcu: bet tēvs bija jau miris un otrā dienā bij pirmizrāde; tomēr Dievs man palīdzēja. Vēlāk pārgāju uz operu, kur strādāju vēl tagad.

Labprāt spēlēju operetes, bet mīlu arī operas un tādas lomas, kur ir daudz siltuma un sirsnības kā Grietiņa (Fausts), Beterfly, Mimi (Bohema).

Tāpat patīk lasīt labas grāmatas. Eju labprāt krievu baznīcā, kura man patīk ar savu misticismu un arī uz kapiem, kur rodu lielu mieru, sevišķi sliktos gara stāvokļos. Tāpat mīlu vasarā dzīvot uz laukiem, būt brīvā dabā starp putniem puķēm un pļavām.

Visvairāk man ir Cēsu apkārtne ar romantiskājiem Gaujas līčiem, kalniem, lejām un smaržojošiem priežu mežiem, jo pēc dabas esmu liela sapņotāja; bet tas nenozīmē, ka neprotu priecāties. Mīlu arī padejot. Esmu bijūsi arī ārzemēs: Igaunijā, Varšavā, Vīnē, Prāgā, Berlīnē un Parīzē. Katrā no viņām ir kautkas skaists un paliekošs, bet nekur nav tik labi, kā dzimtenē.

Lucija Teichmane

L. D.

Rozes — Rosa Tourn.

(Turpinājums.)

Kaitekļi: Bieži gadās, ka vasaras karstākā laikā rozes panīkst, nezaļo un vēlāk arī ziedus nesagaidam.

Visvairāk jaunaudzes bojā lapu tinēja kāpuri, kuŗi bagātīgā skaitā attīstas no viņu tauriņu dētām oliņām. Kāpuri savelk un sasien jaunaudzītēm lapiņas, uztaisa sev mitekli un tur dzīvo kādu laiku. Barībai izlieto jaunās galotnītes, izgrauž pumpurus, pastaigājās pa lapām un noēd arī tās. Paliek tikai lapu kātiņi. Ja saulains laiks turpinas, tad nonīkst arī viss stāds. Šo postītāju iznīcināt grūtāk, jo viņš paslēpies savā mītnē. Jāuzmeklē un paslēptuve līdz ar iemītnieku jāiznīcina. Ļoti ieteicams, ja no rīta agri jeb vakarā rozes aprasina ar šķidrumu: uz 10 litriem ūdens 4 ēdamkarotes solbāra un 2 ēdamkarotes Nikotin-sulfata, jeb arī ar aukstu ūdeni.

Lapu utis tikpat bīstamas, tās pieder pie nepilnspārnotiem inzektiem. Viņas ir sadalītas vairākās sugās un vasarā iznāk vairāk paaudzes.

Uz rozēm — Aptis rosea — zaļi jeb brūngani kukainīši, kuŗi dzīvo tikai jaunaudzēs, izsūc svaigo audu sulu, jaunaudze vairs tālāk neattīstās — nonīkst. Radikālu līdzekļu šeit ir daudz.

1) Uz 200 daļām ūdens 1 daļu lizola. 2) Petrolejas emulsija: 100 d. ūdens, 2 d. petrolejas, 1 d. zaļās ziepes — visu labi sajauc un aprasina rozes. L. augu aizsardzības institūtā dabūjami visi vajadzīgie līdzekļi. Ļoti ieteicami līdzekļi vēl Nikotīnasulfats un augu labdaris. Katrs no šiem līdzekļiem būs šķidrā veidā. Parasti indi padod inzektiem ar speciāla aparāta palīdzību — miglotāju. Tagad miglojamos aparātus var dabūt visādos veidos. Mājas vajadzībām ļoti parocīgs rokas miglotājs. Pēdējo var ļoti labi izlietot pie istabas puķu aprasināšanas ar ūdeni. Ja nav aparātu pie rokas, tad galotnītes vienkārši pieliec un pamērcē nāvējošā šķidrumā. Miglošana jāatkārto vēl pēc divām dienām.

(Turpmāk beigas.)

RŌKDARBI

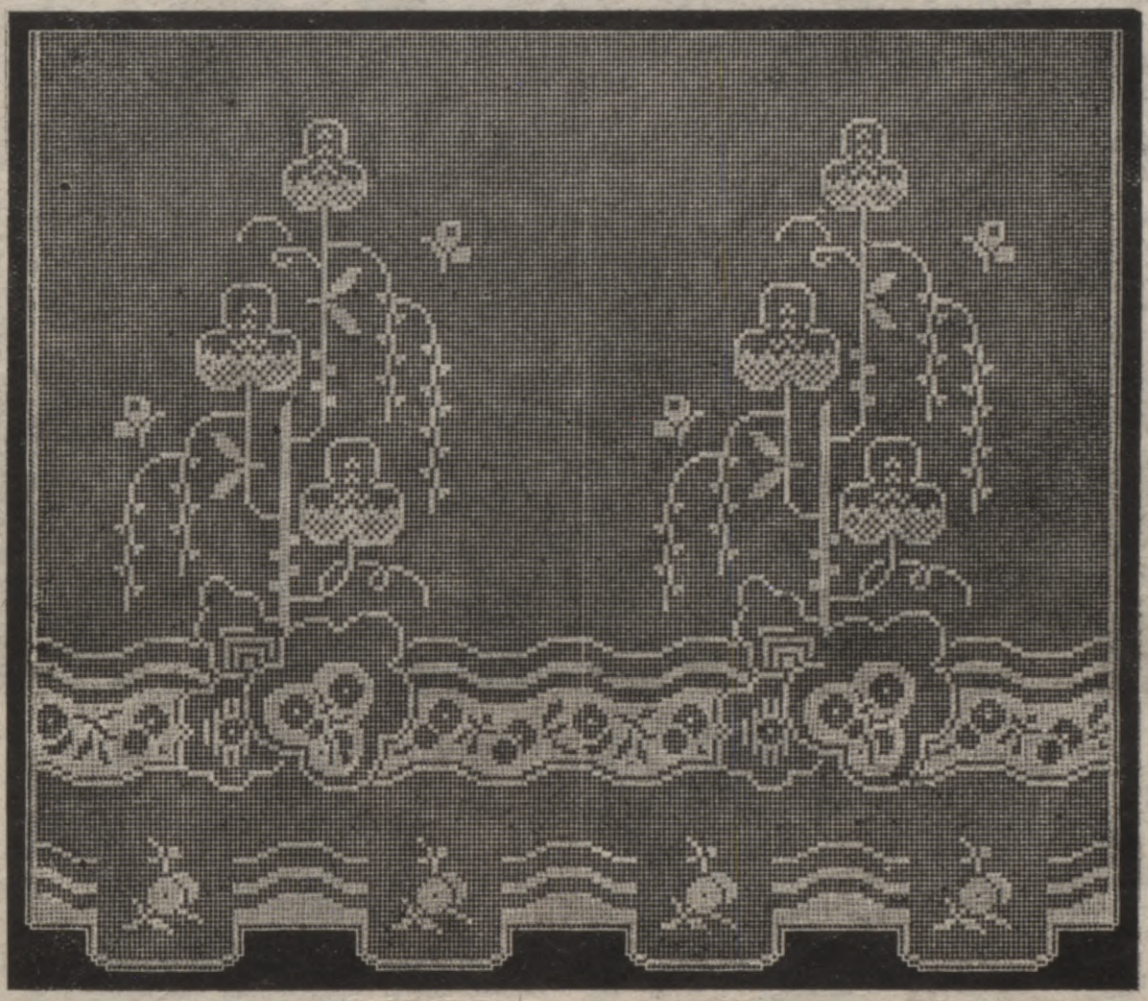

144. att. *Tamborēti loga aizkari.* Materiāls: ENKURS tambordiegi Nr. 20 un tamboradata Nr. 8. Ja rūtiņu lielums 7 mm, aizkara platums līdzināsies 152 cm. To var samazināt jeb paplašināt, atkārtojot vēlreiz zīmējumu. Ar Nr. 80, diegu un Nr. 10 tamboradatu rūtiņa līdzināsies 5 mm. Raksts derīgs arī tīkla darbam. **Raksts pielikumā.**

Tautas tērpus

pēc novadiem koriem un atsevišķi pareizus

pagatavo par pieejamām cenām **P. Tilts mākslas amatniecības kursu darbnīcā**, Rīgā, Kr Barona ielā 60, dz. 10. Tālrunis 96248.

145. att. Tamborēta galda sega Īrijas tehnikā.

Šai galda segai vajadzēs apm. 10 kamolu ENKURS tambordiegu № 15 un viena tamboradata № 8. Galda segas caurmērs apm. 110 cm.

Dūriņu saīsināts nosaukums: gaisa cilpas = gc.; īsi stabiņi = ī.; stabiņš ar vienu apmetumu = st.; 2 apmetumu stabiņš = dst.; 3 apmetumu stabiņš = tr.

Ziedi un lapas jātamborē atsevišķi. Jāizgatavo: 215 mazi ziedi. 8 gc. slēdz gredzentiņā. 1. rinda: ietamborē 32 dst. 2. rinda: katram dst. uztamborē pa vienam ī.

44 lielie ziedi. 8 gc. slēdz gredzentiņā. 1 rinda: 32 st; 2. rinda: 5 gc., 1 ī. katrā ceturtā valdziņā. 3. rinda: katrā 5. gc. lokā viens ī., 2 st., 4 dst., 2 st., 1 ī.

228 lapas. Iesāk vidū ar 16 gc., iztamborē 14 dst., pirmā un pēdējā uzmetuma cilpā pa 5 st. Beidzot lapiņas aptamborē ar vienu rindu ī.

Savienojumam vajadzīgās gareniskās daļas jātamborē sekoši:

iekšējam apaļumam uzmet 35 gc., nākošiem 4 lokiem uzmet 25 gc., ārējam apaļumam uzmet 40 gc., nākošiem 8 lokiem uzmet 35 gc.

Šīs daļas tamborē mainot 5 gc. un 1 ī. Locījuma iekšpusē darba apgriešanai tamborē 5 gc.; ārpusē 7 gc. Noslēdzošām mežģīnēm uzmet 55 gc., 7 rindas kā iepriekšējām daļām. 8. rinda: 1 st.; 5 gc.; 3 reizes mainot: 1 dst., 1 stabiņš ar 4 apmetumiem, 5 gc., 1 stabiņš ar 5 apmetumiem. Pēc tam atkal 7 rindas vienkāršiem caurumiem.

Gatavas daļas sadiedz un savieno zirnekļu dūrieniem (sk. attēlu).

Gatavo galdsegu nogludina caur mitru drānu, ņenoņemot no uzdiegtās drēbes.

146. att.

Linu galda sega

bagāti rotāta izvilkuma darbā 150×150 cm. liela. Malas noslēdz 20 cm. garas bārkstis. Segu izstrādājusi pēc savas kompozicijas P. Tilts mākslas amatn. kursu absolvente V. Grīnfelde. **Raksts pielikumā.**

147. att.

Adīta sporta blūzīte.

Materiāls: apm. 250 gr. vilnas dzija pamatkrāsā, 30 gr. izgreznojumam. Krāsu sastādījums: tumši zilā ar baltu, jeb tumši brūna ar smilšu, jeb ķiegeļu sarkana ar gaiši pelēku, jeb sarkana ar baltu.

2 adāmas adatas 3—3½.

Šo blūzīti darina pēc piegrieztnes. Mugurām uzmet 106 valdziņus. 1. rinda: viens valdziņš kreiliski, viens labiski u. t. t. 2. rinda: viss kreiliski. 3. rinda; aikārto 1. rindu u. t. t. Priekšpusei uzmet tikai 3 valdziņus, iesākot ar apakšējo daļu (punkts a). Katrā rindā pieaudzina pēc piegrieztnes.

Pogu caurumus iestrādā. Gatavās daļas jāsašuj. Tad apkārt aptamborē īsiem stabiņiem pamatkrāsā vienu rindu. Pēc tam aptamborē apkārt, izņemot apakšējo malu: 1 īso cilpu, 1 gaisa cilpu u. t. t. Nākošās rindās vienmēr īsu cilpu iedur pāri gaisa cilpai un otrādi. Krāsas lieto sekošā kārtā: 1. r. gaiša, 1 r. tumša, tālāk tikai kakla izgriezumam: 2 r gaiša, 1 r. tumša. Kabatas bez iegriezuma, uzliek mazās stripas, tam uzmet 8 gaisa cilpas pamatkrāsā un notamborē vienu rindu, tad 2 rindas gaiša, viena tumša, 1 gaiša, 2 r. tumša. Kabatu gabaliņi jāuzšuj jaciņai.

Četrkārtīgu pamatkrāsas dziju sapin un izgatavo 5 gabalus 8 cm. garas šnorītes. Tās jāuzšuj piegrieztnē apzīmētā vietā līdz ar pogām.

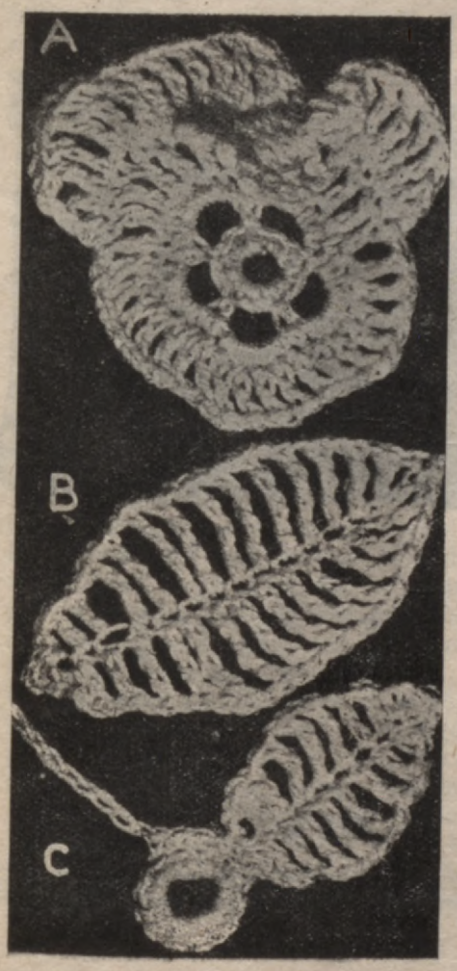

Pa kreisi:

Darba paraugs 145. attēlam.

Pa labi:

147. att. Adīta sporta blūzīte.

Darba paraugs 145. attēlam.

dzijas vai lauku, rupji šķeterētas) uz kanevas, kuŗas rūtiņas gandrīz ½ cm. attālumā viena no otras, darbs ļoti ātri veicās. Bez tam ērti un viegli strādāt ar filetkociņa palīdzību, caur ko sasniedz ļoti labu nolīdzinātu virsmu.

Kā paraugu šim darbam sniedzam elegantu spilvenu. Šis spilvens ieturēts brūni dzeltenos krāsu toņos. (Rakstam krāsu skalas kreisajā pusē №№ apzīmēti.)

Iegādājoties Smirnas kaneva jāpiegriež vērība vienam apstāklim: pie mums pārdod 2 ļoti līdzīgas kanevas šķirnes, tikai rupjākā noder Smirnas tehnikai (apm. 75 rūtiņas). Kanevas cena apm. Ls 2.50 metrā. Vispirms pārbauda raksta rūtiņu skaitu un tāpat kanevas rūtiņu skaitu platumā un garumā. Filetkociņš apm. 6—8 mm. platumā (no kociņa platuma atkarājas dzijas daudzums), 1 fice dzijas no katras krāsas.

Darbu sāk kreisajā apakšas stūri (katrai krāsai ieteicams ievērt atsevišķu adatu, lai nebūtu jākavējas). Kociņš jāpieliek pie auduma un jāpietur. * Adatu iedur auduma apakšējā „a" dzijā ar virzienu uz sevi, izvelk vilnas dziju gandrīz līdz galam, iedur adatu tanī pat rūtiņā, bet virsējā „b" auduma dzijā kā rādīts zīmējumā, izvelk vilnas dziju, to noliek zem kociņa no labās rokas puses. * Viens mezgliņš darināts. Uzsākot nākošo, dziju paved virs kociņa. Tādā veidā kociņu iepin līdzīgās cilpās. Krāsu pārmaiņa pēc raksta vienkārša: ar jauno krāsu uzsāk jauno mezglu. Kociņu arvien pabīda darba virzienā. Nobeidzot rindu ieteicams pārgriezt cilpas pašā vidū un ar sīko ķemmiti labi izķemmēt.

Spilvena mugurpusē liek samta jeb ripsa oderi. Parasti no atlikušās vilnas dzijas gatavo šņori pirksta resnumā, to apšuj spilvenam kā noslēgumu. Herta Eppinger.

Darba izvedums bezmaksas pielikumā.

Spilvens jaunā Smirnas tehnikā

Starp rokdarbiem lielu piekrišanu iegūst Smirnas tehnika, kādu pielieto galvenā kārtā paklāju izstrādāšanai. Bet par nožēlošanu ne katrai no mums iespējams iegūt samērā dārgās paklāju stelles un bieži pat nav kur novietot tās uz ilgāku laiku, jo šī tehnika prasa ilgāku laiku.

Ļoti maz šeit pazīst Smirnas darbus, izvestus uz speciāla tam pagatavota kanevas auduma. Šis kanevas audums ir gandrīz ½ mm rupju dziju audums, kas ļoti stipri sastivināts. Rūtiņu lielums apm. 4—5 mm. Lietojot Smirnas kaneva audumu rodas daudz ērtību, salīdzinot ar darbu stellēs. Vispirms šis darbs neprasa lielas telpas, viņš viegli darināms uzliekot to uz galda tādā veidā, lai darbā esošā rindiņa piegulētu galda malai. Nostrādātais gabals slīd uz klēpi, neapstrādātais turpretim paliek virs galda. Tam uzliek dažus smagus priekšmetus, lai viņš nekustētu. Otrkārt, šo tehniku strādā rupjām vilnas dzijām (Sudan

148. att.

Domu izmaiņai.

Katra cilvēka dzīvē atgadas tādi apstākļi, no kuŗiem viņš nekādi neprot atrast izeju. Jūsu paziņas un radinieki šādās lietās ne katrreiz spēs dot objektivu padomu, būdami vienas vai otras puses iespaidoti, tamdēļ parasts griezties pie tālākstāvošiem. Visiem tiem, kas vienā otrā gadījumā paši nespēj izšķirties, mēģinās palīdzēt mūsu „Domu izmaiņa".

Jautājums.

Vairāk gadus atpakaļ iepazinos ar jaunekli, kuŗš mani tik ļoti mīlēja, ka nespēju viņa mīlai pretī turēties. Bijām laimīgi, tik laimīgi, cik laimīgi vien var būt cilvēki, kas viens otru mīl. Un šāda laimīga, tīra, skaista mīla pastāvēja jau vairāk gadus, jo es apmeklēju skolu. Pēc skolas beigšanas viņa sirsnīgākā vēlēšanās bij, lai tikai es drīzāki kļūtu viņa sieva. Es vilcinājos, jo gribēju vēl turpināt izglītību. Tomēr mīlēju viņu tik ļoti, ka nespēju to atstāt izmisumā un sevi ieslodzīt starp četrām sienām un sausām teorijām. Tad īsi priekš kāzām mans draugs pateica, ka man esot mazs fizisks defekts, kuŗa agrāk neesot ievērojis, kaut gan tas ļoti labi redzams, un tāpēc labāk būtu vienam otru aizmirst. Šāds teiciens mani galīgi satrieca, bet tomēr nespēju savu mīlu iesprostot nekādos prāta režģos. Nespēju aptvert to, ka mans draugs pie vairāku gadu pazīšanās to nebūtu ievērojis, un ka no tik niecīga pat smieklīga sīkuma varētu irt tik ilga un sirsnīga mīla. Vai tiešām defekts tik redzamā vietā, kas līdz šim nevienu nav pamudinājis man to aizrādīt, un pat skolā, kur tik lieli kritiķi, neviens man to nav norādījis, tagad var būt par šķērsli mūsu draudzībai. Mans draugs atzīstās, ka viņu mocot sirdsapziņa, un tomēr viņš mani mīlot. Tad mēs apprecējamies. Saprotamies ļoti labi, jo vienāda izglītība un ļoti līdzīgi raksturi, tā kā dzīves uzskati pilnīgi sakrīt.

Un tomēr mans vīrs ir neapmierināts. Kur agrāk viņš mani dievināja, tur tagad redzu, ka viņš kaunās. Kaunās pat uz ielas rādīties kopā ar mani. Tas man ir neaprakstami sāpīgi. Pilsēta, kuŗā dzīvojam, man ir galīgi sveša. Esmu tik viena ar savām smagajām domām un sāpēm, jo vīrs aiziet darbā, pārnāk un atkal aiziet, bet es palieku viena. Visur viena un atstāta.

Esmu ar vidusskolas izglītību, pēc dabas dzīves priecīga un sabiedriska, bet tagad nevaru nekādi aizmirsties, esmu morāliski galīgi sabrukusi. Viņš grib panākt šķiršanos, jo nespējot paciest manu mazo defektu, kaut gan mīlot un ļoti cienot manu raksturu. Redzu, ka viņš dara pret savas sirdsbalss gribu, kas viņam klusi čukst patiesību un tomēr aizliedz šo balsi. Neskatoties uz dziļi ievainoto patmīlību, asumiem un bezgala rūgtumu, mīlu viņu tāpat un doma šķirties uz visu mūžu ved mani pie ārprāta. Kā var aizmirst cilvēku, kam dots tik liels un svēts zvērasts? Laulības šķiršanu uzskatu kā visnedabīgāko, visgraujošāko parādību, ko izsauc morālisko spēku trūkums, raksturo vājums un kauna sajūtas trūkums. Negribu, lai sabiedrība uz mani noskatītos ar smīnu, tāpēc oficiālai šķiršanai nepiekrītu. Tā kā mūsu kopējie dzīves pamati ir sairuši, tad atrodu par labāku braukt projām, svešumā, atrast nodarbošanos un varbūt turpināt izglītību. Oficiālai šķiršanai negribu piekrist arī tāpēc, ka ceru, ka reiz izgaisīs šis smagais kaisles murgs un mans draugs nāks atpakaļ. Tā ir mana vadošā zvaigzne. Jābrauc projām, lai arī cik tas grūti nebūtu, jo arī viņš grib, lai drīzāk es aizbraukta un šķirtos. Nezinu, kā pārdzīvošu visu to, tomēr turēšos, kaut arī vairs nevarēšu, un savu zvērastu mūžam svētu turēšu. Esmu jauna, bez piedzīvojumiem, tāpēc ļoti lūdzu lasītājas un lasītājus izteikt savas domas un neliegt padoma.

L a v ī z e.

Jautājums.

Bieži runā par draudzību bez mīlas starp sievieti un vīrieti. Vai šāda draudzība var uz ilgāku laiku pastāvēt, nerodoties vienā vai otrā no draugiem citas domas? Kā to var izskaidrot, — ka vīrietis ir apmierināts un laimīgs ar sievieti — ar kuŗu tas labi saprotās, — bet laulību noslēdz ar otru, ko mīl. — Vai nav iespējama laimīga laulība uz draudzības pamatiem? Kā izskaidrot starpību starp sirsnīgas draudzības attiecībām un mīlu, kuŗai šādu attiecību nav. Vai vīrs jeb sieva drīkst turēt sev draugu, — nekaitējot ar to laulības dzīvei? Ko viens vai otrs laulātais sacīs, ja viņa otrā puse turēs sev tādu draugu, ar ko iet uz koncertiem, tērzēt u. t. t., bet pirmajam būs jāpaliek mazāk ievērotam? — Tā tad, vispār vēl jautājums — vai spēj būt tāda draudzība starp neprecētiem un drīkst būt precētiem ļaudīm? A. V.

Jautājums.

Dzīvoju sava tēva mājās, esmu 20 gadus veca, bet cilvēks, kuŗā esmu iemīlējusies ir 40 gadus vecs. Vai lielās gadu starpības pēc es varētu laimīga būt visu mūžu? Cilvēks, kuŗā esmu iemīlējusies un kā redzams viņš arī mani, — bieži jāsatiek, tāpēc citu iedomāties nevaru. Varbūt godātās lasītājas varētu dot padomu, ko lai daru, jo ceru, ka starp lasītājām būs tādas, kuŗas jau šādu gadījienu būs pārdzīvojušas.

L i e s m a.

Baltijas Linu Audeklu Manufakt. A/S

„Ķenģerags"

Tīkli - File

dažāda veida rokdarbiem.

Rīgā, Rātslaukumā, Svērtuves ielā 13,

M. Jaunielā 2.

Tālr. 31532.

MĀJTURĪBĀ

Zemeņu ievārījums.

Vasarā, kad ogu ir daudz, čaklai nama mātei ir jārūpējās arī par garo ziemu. Tamdēļ viņai arī jārūpējas par ogu un dažādu sakņaugu uzglabāšanu ziemai. Zemenes no senlaikiem ir atzītas par veselīgu barību un ieteicamas lietot svaigas, nevārītā veidā.

Zemenes satur mazliet olbaltumu, bet ievērojami daudz ogļhidratu, ap 8 proc., kuŗš ogās atrodas augļu cukura veidā un tamdēļ viegli tiek uzņemts organismā. Bez tam zemenes bagātas ar minerālvielām, vitamīniem u. t. t., kuŗas tik nepieciešamas mūsu organismam.

Zemenes ļoti ieteicamas ģikts un reimatisma slimniekiem.

Zemenes nedrīkst mazgāt, jo mazgātas tās zaudē daudz no sava patīkamā aromata, kā arī viegli sakrīt. Lai ogas īzsargātu no zemēm un citiem netīrumiem, tad zemi ap zemeņu stādiem pa ogu augšanas laiku, vēlams pārklāt ar sūnām, koka skaidām vai citu materiālu. Zemenes jānovāc sausā laikā agri no rīta, tikko rasa nožuvusi un ogas vēl nav paspējušas saulē sakarst. Saulē sakarsušas ogas ir mīkstas un viegli saspiežas.

Uz tirgus zemeņu iepirkumus vislabāk izdarīt agri no rīta, kad ogas vēl nav saulē sakarsušas. No tādām ogām kas ilgi stāvējušas saulē, iznāk sliktāks ievārījums un konservi.

Meža zemenes ievarījumam nav tik noderīgas, kā dārza zemenes.

Konservētas zemenes.

Gatavas, bet vēl stingras zemenes notīra, pilda traukā (kuŗš augstāks, nekā plats), kārtām pārklājot ar cukuru un atstāj līdz otrai dienai. Uz 1 kg. ogu 200—300 gr. cukura. Otrā dienā ogas sapilda burkā, pārlej ar sulu ko cukurs izvilcis no ogām, noslēdz un sterilizē pie 75 gr. C 45 minūtes.

Piezīme: Ogu iepildīšanai var ņemt arī piena pudeles, kuŗās, pateicoties platam kaklam, ogas var diezgan labi iepildīt, pārlietas tās aizkorķē ar jauniem, vārošā ūdenī labi izplucinātiem korķiem un sterilizē tāpat kā burkas.

Zemeņu ievārījums.

Gatavas zemenes (kuŗas nav pārgatavojušās) izlasa vienādā lielumā, notīra kātiņus un nosver. Uz 1 kg ogu ņem 800 gr. līdz 1 kg cukura, skatoties pēc ogu gatavības un sulīguma.

Oga saber tīrā bļodā, pārkaisa kārtām ar cukuru un atstāj līdz otrai dienai. Otrā dienā sulu nolej, ko savāra sīrupā.

Vārīšanas sākumā sīrups jānoputo. Kad sīrups savārīts, ieliek ogas un ļauj uzvārities. Noņemšanu no uguns atkārto 2—3 reizes, kāmēr ogas gatavas, bet sīrups nav pietiekoši savārījies, tad ogas izņem no sīrupa ar caurumotu karoti un saliek bļodā, bet sīrupu savāra biezāku un tad pārlej izņemtām ogām. Pa vārīšanas laiku ogas nedrīkst maisīt ar karoti, tad ogas saspiežās un zaudē skaisto izskatu. Tamdēļ, lai ievārījums nepiedegtu, katliņu vajaga pēc iespējas biežāki sakratīt.

Gatavu ievārījumu sapilda lēzenā bļodā, kuŗā ļauj atdzist. Atdzisušu pilda burkās un nosien.

Ja ogas nav pietiekoši sulīgas, tad cukuram pielej ūdeni, rēķinot uz 1 kilogr. cukura 1 glāzi ūdens, kuŗu savāra sīrupā, ieliek tanī notīrītas ogas un vāra tālāk kā iepriekš aizrādīts.

Zemeņu sīrups bez vārīšanas.

Gatavas ogas notīra, sašķaida, izspiež caur tīru servjeti. Uz glāzi sulas ņem 1 līdz 1¼ glāzes cukura un maisa ar karoti līdz cukurs izkusis, sapilda tīrās pudelēs, aizkorķē un aizlako. Uzglabā vēsā vietā.

Zemeņu želeja.

No zemenēm vien nevar pagatavot želeju, jo viņas nesatur recējošas vielas, tamdēļ sarecēšanai ir jāņem krīzdolu, ābolu vai sarkano jāņogu sula. Vislabāk ņemt pašas sīkākās ogas, kuŗas sašķaida; uz 2 gl. masas pieliek 1 glāzi cukura, labi sajauc un atstāj 3—4 stundas, lai cukurs labāk atdalītu sulu. Pēc tam uzlej uz tīra astru sietiņa, ļauj sulai notecēt. Uz 2 glāzēm notecinātas zemeņu sulas pielej 1—½ gl. krīzdoļu vai citas kādas sulas, izkāš caur tīru servjeti, pieliek vēl 2—3 glāzes cukura, vāra tāpat kā pārējās želejas.

P. S. Ja želeja liekas par saldu, tad pieliek citrona sulu.

Zemeņu želeja (nevārīta).

Gatavas ogas notīra, sašķaida, salej šķidrā drēbes maisā un nospiež sulu. Sulu ielej māla bļodā, pieliek uz 1 glāzi sulas ¼ glāzes cukura, maisa, līdz viss cukurs izkusis, pilda nelielās burkās, nosien un uzglabā.

Ļoti laba želeja iznāk no meža zemenēm.

Zemeņu putas.

1 litris zemenes, 1—2 olu baltumi, 200—300 gr. cukura. Notīrītas ogas ieliek māla traukā un pieliek

cukuru, olu baltumus un puto ar rīkstīti, līdz masa paliek bieza, putaina.

Pasniedz ar saldu pienu.

Zemeņu krēms.

1 glāze ūdens, 1 glāze cukura, 1 glāze zemeņu sīrupa, 8—10 tāfelītes želatīna, citrona sula vai skābi pēc garšas, 1½—2 glāzes salda krējuma.

Ūdeni ar cukuru uzvāra, pieliek nomērcētu želatīnu, izkausē, tad pielej ogu sulu, citrona sulu vai skābi pēc garšas un puto ar rīkstīti, līdz masa atdzisusi un palikusi bieza, putaina. Atdzisušo zemeņu masu pielej pie saputotā krējuma, labi sajauc, lej formā vai bļodā un ļauj sastingt.

Pasniedzot izgarnē ar zemenēm.

Biezpiena krēms ar zemenēm.

½ kg. biezpiena, ½ glāzes cukura, 1 litris zemenes, ¼ litra salda krējuma, 3 tāfelītes želatīna, viena ceturtdaļglāzes ūdens.

Biezpienu samaļ, pieliek cukuru, nomērcētu un ūdenī izkausētu želatīnu, no pusogu izspiestu sulu, labi sajauc, beigās viegli jaucot pieliek saputotu krējumu, izgarnē ar ogām, ļauj sastingt.

Pasniedz ar zemeņu sīrupu.

Zemeņu kompots.

2 litri zemeņu, 2—2½ glāzes cukura, ¾ litri ūdens, desertkarote kartupeļu miltu.

Ogas notīra, saliek traukā, ūdeni ar cukuru un nedaudz sliktākām ogām uzvāra, pieliek kartupeļu miltus, vēl reiz uzvāra, pārlej pār ogām, apsedz trauku un atstāj, līdz atdziest. Pasniedz ar saldu pienu vai putu krējumu.

Zemeņu putu želeja.

1 litris zemeņu, 2 olu baltumi, 1 glāze ūdens, ½—1 cukura, 6—8 tāfelītes želatīna.

Ūdeni ar cukuru savāra sīrupā, pieliek nomērcētu želatīnu, sašķaidītas ogas, olu baltumu un puto ar rīkstīti, līdz masa paliek balta, putaina, saliek uz bļodas un izgarnē.

P. S. Zemeņu vietā var ņemt 1—1½ glāzes zemeņu sīrupa.

Zemeņu želeja.

1 litris zemeņu vai 1½ glāzes zemeņu sīrupa, ½ litris ūdens, 8—10 tāfelītes želatīna, 200 gr. cukura, ½ citrona sula.

Ogas, ar pusi ūdens savāra, izkāš. Atlikušo ūdeni ar cukuru savāra par sīrupu, pieliek nomērcētu želatīnu, izkausē, noņem no uguns, pielej ogu sulu, citrona sula pēc garšas, sapilda formītēs, kuŗas iepriekš izskalo ar aukstu ūdeni, ļauj sastingt.

Pasniedz ar putu krējumu.

Zemeņu uzpūtenis.

1½ glāzes ūdens, 1 glāze zemeņu sulas, ½ glāzes dzērveņu sulas, 1—1½ glāzes cukura, ½—¾ glāzes mannas.

Ūdeni ar cukuru un dzērveņu sulu uzvāra, pieliek mannu, pavāra minūtes piecas, noceļ no uguns, pielej zemeņu sulu un puto, līdz masa paliek balta, putaina.

Pasniedz ar saldu pienu vai vaniļas mērci.

Zemeņu zupa.

1 litris ogas, 1½—2 ūdens, ¾ glāzes, ¾ glāzes cukura, 2 karotes kartupeļu miltu.

Ogas ar ūdeni savāra, izlaiž caur sietiņu, pieliek cukuru, aukstā ūdenī sajauktus kartupeļu miltus uzvāra. Atdzisušu pasniedz ar biskvītiem, sausiņiem vai kiļķeniem.

Svaigu zemeņu krēms.

1 litris zemeņu, ½ litris putu krējuma, 3 tāfelītes želatīna, 3—5 karotes cukura.

Pusi no zemenēm sašķaida un izspiež sulu. Krējumu ar cukuru saputo, pieliek nomērcētu un izkausētu želatīnu, zemeņu sulu, sajauc, sakārto uz bļodas, izgarnē ar veselām ogām. Atdzesē uz ledus.

Zemeņu muss.

1 litris zemeņu, 50—75 gr. cukura, 2 tāfelītes želatīna, 1 karote ūdens.

Zemenes sašķaida, pieliek cukuru un puto līdz paliek labi biezs, tad pieliek nomērcētu un karotē ūdens izkausētu želatīnu, sajauc un lieto.

Zemenes ar zago.

1 litris zemenes, 100 gr. zago, ½ litris ūdens, 2—4 karotes cukura.

Notīrītas zemenes sakaisa ar cukuru un ļauj cukuroties 1—2 stundas. Ūdeni uzvāra, ieber zago un vāra līdz paliek caurspīdīgs, tad pieliek iecukurotās ogas, ievāra. Gatavu salej glāzēs un atdzesē. Pasniedzot izgarnē ar putu krējumu un zemenēm.

Zemeņu torte.

8 olas, 8 karotes cukura, 6 nepilnas karotes miltu, 1 paciņa vaniļas cukura, ½ kilogr. zemeņu marmelādes.

Pagatavo vārīto biskvītu, izcep, atdzisušu pārsmērē ar zemeņu marmelādi un izgarnē ar zemeņu sviestu un zemenēm.

Zemeņu sviests.

200 gr. sviesta, ½ glāzes zemeņu sīrupa, 2 tāfelītes želatīna.

Sviestu saputo pielejot pa karotei zemeņu sīrupa. Labi saputotu sviestu lieto garnēšanai.

Zemenes krējumā.

1 litris zemenes, ½ litris kafijas krējuma, 1 glāze cukura.

Notīrītas ogas sakaisa ar cukuru un atstāj līdz otrai dienai. Otrā dienā krējumu saputo, saliek kārtām ar iecukurotām ogām. Pasniedzot pārlej ar sulu, kuŗu cukurs izvilcis no ogām.

Pildītas zemeņu kūkas.

125 gr. sviesta, 2 olu dzeltenumi, 100 gr. cukura, 3 piles citrona eļļas, 2 karotes skāba krējuma, 1 tējkarote cepamā pulvera, 250 gr. miltu.

Sviestu ar cukuru un olu dzeltenumiem saputo, beigās pieliek krējumu, samīca ar miltiem, kuŗi sajaukti ar cepamo pulveri, izveido mazas bumbiņas. Vidū iespiež bedrīti, katrā iedobumā iekaisa cukuru, ieliek zemeni, pārsmērē ar olu un cep gaiši brūnas.

Zemeņu griezumi.

1 galda maize, ½ litris zemeņu, 1 ola, 1 glāze piena, 2—3 karotes cukura.

Galda maizi sagriež šķēlēs, no kuŗām izveido trīsstūrus, apmērcē pienā, kuŗš sakults ar olu, pārsmērē ar šķaidītām un sacukurotām zemenēm, cep sviestā brūnas. Pasniedz karstas.

Iesaldētas zemenes.

500 gr. zemenes, 6—7 tāfelītes želatina, 1 glāze ūdens, 1/2 glāze zemeņu sulas, 1 glāze cukura, želatīns, citrona sula pēc garšas. Garnēšanai putu krējums.

Cukuru ar ūdeni uzvāra, pieliek nomērcētu želatīnu, atdzesē, pielej zemeņu sulu, citrona skābi pēc garšas. Pārlej par sakārtotām glāzem zemenēm, sasaldē un uzgarnē ar putu krējumu.

Ceptas zemeņu maizītes.

1 galda maize, litris zemeņu, 1/4 litra putu krējuma, 2 karotes cukura, 50 gr. sviesta.

Maizi sagriež šķēlēs, apcep sviestā brūnu, pārliek ar ogām, izgarnē ar putu krējumu, kuŗam putojot pielikts cukurs.

Ātrā zemeņu kūka.

400—600 gr. atlikušās kūkas, 1/2 glāze vīna, 1 litris zemeņu, 1 glāze putu krējuma, 50—100 gr. cukura.

Kūku sagriež šķēlēs, pārlaista ar vīnu un noliek. Notīrītām ogām izlasa apmēram 3/4 lielākās un noliek; pārējās drusku saspiež, saldina ar cukuru pēc garšas, pārsmērē pār kūkas šķēlēm, pārliek ar otru, izgarnē virsu ar atlikušām ogām un putu krējumu, kuŗam putojot pielikts cukurs pēc garšas.

Zemeņu bole.

1/2 litris zemeņu, 2 pudeles vīna, 200 gr. cukura. Tīras zemenes apkaisa ar cukuru, ļauj kādas stundas pastāvēt, pārlej vīnu, atstāj slēgtā traukā 2—3 stundas. Pasniedz ieliekot gabaliņu ledus, vai arī atdzesētu uz ledus.

Zemeņu limonāde.

1 1/2 g. zemeņu sulas, 1 litris ūdens, cukurs pēc garšas.

Ogu sulu sajauc ar ūdeni, pieliek cukuru, izkausē un pasniedz.

Zemeņu kvass.

2 litri zemeņu, 3 litri ūdens, 1 citrona sula, 1 glāze cukura, 30 gr. rauga.

Ogas sašķaida, pielej ūdeni, citrona sulu, cukuru un izkausētu raugu, labi uzraudzē, izkāš caur tīru servjeti, salej pudelēs, noliek dažas stundas vēsumā. Pēc tam aizkorķē un uzglabā vēsā vietā, vislabāk pagrabā ieraktas smiltīs 2—5 dienas. M. Leiše.

Ira Emiljāns

Tēja, tās iegūšana un pagatavošana.

Tēja ir tējas krūma (thea chiensis vai thea assamica) lapas. Skatoties no lapu vecuma tiek šķirots tējas labums. Pirmā labuma tēja ir jaunās lapiņas, kas raisās no pumpura, bagātas āromvielām. Vidējās lapas — otrā labuma, un malējās — trešā labuma.

Tējas krūmu kultivē Japānā, Ķīnā, Brazilijā, Afrikā, Ceilonā un Javā. Pēdējā salā tējas krūmu tikai pirms simts gadiem ieveda no Japānas, bet tagad Java un Sumatra kopā ikgadus izved tuvu pie pusmiljona klgr. tējas, tā ieņemot trešo vietu pasaules tējas eksportzemju starpā. Tējas krūmam vispiemērotākie augšanas apstākļi ir apgabalos ar vienlīdzīgi sadalītiem un pietiekoši bagātīgiem nokrišņiem. Tējas krūma sēklas izsēj tieši uz lauka, vai lecektīs izaudzē stādus un tad izstāda. Trešā gadā pēc izstādīšanas tējas krūms sāk ražot. Stāds izaug līdz trīs vai pat pieci metri augsts. Plantāciju iedala, skatoties pēc lieluma, iecirkņos, kuŗos iedzimtie, visvairāk sievietes, ik pēc astoņām dienām noplūc jaunākās lapiņas. Skatoties pēc iegūšanas un tālākas apstrādāšanas tēju šķiro: dzeltenā, zaļā un melnā.

Dzeltenā jeb „ziedu tēja" tiek pagatavota no pavasarī noplūktiem lapu pumpuriem. Mūsu tirgū šī tēja reti kad nokļūst, jo to pietiekoši dārgi samaksā turpat ražošanas vietās. Jaunās lapiņas vītina ēnainā vietā. Lapas nodzeltē un paliek dzeltenā krāsā. Dzintardzeltena tēja. Ļoti āromatiska un viegli izgaro.

Zaļā tēja — lapiņas dažas minūtes iespaido ar augstu temperatūru, tām vēl karstām esot ar mašīnu sarullē, liek saulē un sakaltē. Vārot iegūstam dzelteni-zaļu tēju, ļoti āromatisku.

Mūsu tirgū visvairāk pazīstama melnā tēja. Savītinātas tējas krūma lapas sakrauj trīs līdz seši metri biezās gubās un raudzē. Sakaltētu laiž tirgū. Šī tējas garša ir rupjāka kā iepriekšējām, un ne visai jauka, bet tā ir tā lētākā.

Tēja kaltētā veidā satura ap 8% ūdens, ogļūdeņus, slāpekļainas vielas, koksni, minerālvielas kā: kaliju, fosforu, kalciju, natriju, ģērskābi, alkaloidu teinu, kas fizioloģiski iedarbojas kā kofeins. Tējas iespaids uz cilvēku ir tāds pats kā kafijai, pastiprina sirds un elpošanas organu darbību, kā arī kairina nervus, rada bezmiegu. Kofeinu visvairāk satura pirmās lapas.

Tēju uzglabājot tā jāsargā, lai nepiekļūtu gaiss un gaisma. Ar gaisa piekļūšanu tiek aizpludināta daļa īpatnējās āromvielas, bet pateicoties gaismai tiek veicināta fermentu darbība. No mitruma tēja sāk pelēt un stipri pieņem citas smaržas, kādēļ nepieciešami uzglabāt labi noslēgtos skārda vai stikla traukos. Tirdzniecībā tēja tiek sapresēta un ietīta staniola vai svina papīrā, kuŗu sedz parastais papīrs.

Tējas pagatavošanai vēlams ņemt mīkstu ūdeni. Tējas lapiņām pārlej vārošu ūdeni un dažas minūtes ļauj pastāvēt siltumā. Nekādā gadījumā nevajaga tējas lapiņas vārīt, jo tad bez teina un krāsu vielām ūdenī pāriet arī daudz ģērskābes, kas tējai piešķir nepatīkamu garšu. Arī īpatnējā, jaukā tējas āroma zūd, ja lapiņas vāra. Iegūto tējas esenci — stiprumu pēc vajadzības atšķaida ar vārītu ūdeni.

Tējas dzeršanu mēs esam pārņēmuši no krieviem, kuŗiem katrā mājā ir patvāris tējas ūdens uzvārīšanai.

Bieži vien tēju vilto, piejaucot citas kaltētas lapas, vai arī krāsotus, jau lietotas tējas biezumus.

Parasti mājas apstākļos, sevišķi sakams tas par laukiem, pirkto tēju lieto samērā reti, ne jau tik daudz, lai neuzņemtu teinu, bet varbūt vairāk, lai ietaupītu dažus santīmus un neizlietotā tēja neaizietu bojā piemērotu trauku trūkuma dēļ.

Īstajai tējai garšas ziņā stipri līdzinas ābeļu lapu tēja. Rudenī pēc pirmās salnas ābeļu lapas nomazgā, mitras sapilda mālu podā. Uzliek labi noslēdzošu

vāku, nosloga. Sautē krāsnī vairākas stundas, pēc tam lapas izbērtas no podiem izkaltē lēnā siltumā. Sakaltētās lapas uzglabā sausā, tīrā un noslēgtā traukā.

Lietošanai paņem saujiņu ābeļu lapu, uzlej karstu ūdeni un atstāj siltumā, lai ievelkas. Pie lietošanas iegūto tējas ekstraktu atšķaida ar vārītu ūdeni.

Tāpat kā ābeļu lapas, var lietot arī ķiršu lapas, kuŗas arī sautē un pēc tam izkaltē.

Zemenājus, sevišķi labi ir meža zemenāji, sakaltē kopā ar pusgatavām ogām. Šī tēja ir reti āromatiska un garšīga. Tējai lieto izkaltētus avenājus arī ar pusgatavām ogām. Visai veselīgas un garšīgas ir brūkleņu ziedu, liepu ziedu, kumelīšu un daudzas citas ziedu tējas, kuŗas lieto tieši āistnieciskos nolūkos.

Ļoti jauku tēju iegūst no āboļu mizām. Āboļu mizas izkaltē mērenā siltumā, un uzglabā slēgtā traukā sausā vietā. Kaltētas ābolu mizas saliek emaljētā katliņā, pārlej ar aukstu ūdeni un atstāj dažas stundas, tad lēni karsē līdz vārīšanās temperatūrai un izsūc. No sarkanām āboļu mizām iznāk gaiši sarkana tēja.

Kā sirmā senātnē, tā šodien — sievietes daiļumam veltītas burvīgākās gleznas, dziļākās skaņas, izjustākās dzejas.

Arī sieviete pati ziedo savam skaistumam daudz apzinīgas uzmanības, izvēloties no lielā piedāvājuma vienīgi piemēroto, īsto. Sevišķi — attiecībā uz pūderi. Tam jāatbilst viņas ādas īpatnībām, viņas sejas krāsas noskaņojumam.

Un tikai tāpēc prov. A. Tomberga ādas īpatnībām piemērotais pūderis —

AIDA
taukainai sejas ādai,
ZELTA LOTOS
sausai sejas ādai,
SIX FLOWERS
normālai sejas ādai,

bauda tik izcilu atzinību, kā neviens cits.

Dabūjams 19 dažādos nianšējumos.

K./S. **Bruno Frobeens**
Lieltirgotava
Rīgā Ģildes lauk., autom. t. c. 3518
Piedāvā no krājuma:
Drogas un ķimikālijas, speciālitātes, pārsienamos līdzekļus, parfimerijas u. t. t.

K. Veske
Mākslīgu šūnu darbnīca, medus, vaska un biškopības piederumu tirdzniecība
Rīgā, Lāčplēša ielā 29-24. Tālr. 27071.

Stassano
Veselīgākais un labākais pilnpiens

Kokaudzētava
„PLANTA"
Jelgavā, Vašingtona prosp. 9 (Dambi 9), pie kazarmēm
Valdes kantoris: Akadēmijas ielā 16, tālr. 59
Atvērts no plkst. 10—2. Pasta tek. rēķ. „PLANTA" 4447

Dubultu Fabriku A.S.
bij. „Berlins un Šalits"
Koku zāģētava — Koku eksports
Dubultos, Slokas ielā 47, tālrunis „Majori 24".

Lauksaimnieku mašīnu un zemkopības rīku tirgotava
H. Gailis un J. Daugats
Rīgā, Kārļa bulv. 13,
Tālrunis 34515.

Klūga un Ērvalds
īpašnieks K. Klūga
trauku un lampu tirgotava
Rīgā, Tērbatas ielā 14, tālr. 26257
Pastāvīgi krājumā: porcelāns, fajansa un stikla galda trauki. Nerūsošie galda naži. Karotes

Instrumenti un ķirurģijas piederumi
K. Marggrafs
atkl. sab.
Rīgā, Kungu ielā 16

Apavu un gumijas preču nams
B. SPRUKTS
Rīgā, L. Grēcinieku ielā 18.

Apģērbu nams
H. Belinskis
VAIRUMĀ: Rīgā, Elizabetes ielā 22. Tālrunis 30648.
MAZUMĀ: Rīgā, Marijas ielā 4. Tālr. 24105
Kungu un dāmu apģērbi lielā izvēlē.

Baltijas tekstilimports
L. EPŠTEINS
Rīgā, Blaumaņu ielā 16/18, dz. 1.
Tālrunis 34351.

Kažokādu tirdzniecība
Zamuels Albins
Rīgā, Blaumaņa ielā 12-a, dz. 1.
Tālrunis 26202.

Būvstiklniecība
Logu stiklu un spoguļu tirgotava
Bauman-Fromholds
īpašn. E. Fromholds
Rīgā, Tērbatas ielā 28, tālrunis 27326.

Piedāvā: ābolu, ķiršu, bumbieru un plūmju sēklas, stratificētas
J. Markitants
Ābolu un dārzāju pārstrādāšanas rūpniecība
Jelgavā, Lietuvas ielā 13.

V. OŠENIEKS

Jelgavā, Katoļu ielā 15 — **Bauskā,** Tirgus laukumā 14

Lauksaimniecības mašīnas un rīki
Mākslīgi mēsli un sēklas
Būvmateriāli, smēreļļas un petroleja
Elektrotechniskā nodaļa
Velosipēdi — radio
Koloniālpreču un manufaktūras nodaļas

Būvuzņēmējs

A. Plotņiks

Rīgā, Brīvības ielā 93

Mechāniskā darbnīca

G. Bobinskis

Rīgā, Vecpilsētā 19, tā|r. 22130

D. Džengels

Rīgā, Kaļķu ielā 21

Modes preces
Trikotāžas
Dāmu un kungu veļa

Kam pukoties par saules tveici un mocities ar slāpēm?

ĶUZES fabrikas konfektes „Veldze"

atveldzēs Jūs ātri un — lēti

Dažādās garšās

citronu, apelsīnu, zemeņu, zustreņu

KONDITOREJA

V. Matējka

Īpašn. V. Pīrāgs-Pirangs
RĪGĀ, Brīvības ielā № 51. Taļrunis 91582

Piedāvā: **Tortes, kūkas, kafijas maizītes, šokolādes, konfektes un dažādas konditorejas preces**

Skolām un biedrībām rabats.

Johannes Mitschke

Dib. 1855.

Tērauda preces, darba rīki, mājas un virtuves piederumi

Rīgā, Kungu ielā 11
Taļrunis 22153

Fr. Lassmans

Sēklu tirgotava
Dib. 1891. g.

Rīgā, Brīvības bulvārī 1 tā|r. 20551

Manufaktūras lieltirgotava

M. B. KAZACKIS

Rīgā, Kr. Barona ielā 20/22
Centrālās viesnīcas namā

MAZUMĀ — VAIRUMĀ

Lielnoliktavā tikai vairumā,
Rīgā, Kaļķu ielā 12

Cenas zem konkurences

Visglītākās un modernākās zīda zeķes!

„MONA"

Zeķu fabrika Ernests Kaufmanis

Rīgā, Karlīnes ielā 27/31 — Tā|r. 93568

„Union" šujmašīnas ģimenes vajadzībām arī uz nomaksu dabūjamas pie:

galvenās pārstāvniecības

A|S **„A. Lippert"**

Rīgā, Lielā Smilšu ielā 23-25

Liepājā, Graudu ielā 45; Daugavpilī, 3. janvāŗa ielā 55

C. V. ŠOCHS

Īpašn. P. Balodis
Rīgā, Smilšu ielā 8/10

Kokaudzētava
Sēklu tirgotava

Pret blaktīm, blusām, kodēm, tarakāniem, mušām u. t. t. ņemiet tikai

„DESTROYER"

firmas Azumi & Co, Ltd. Osaka, Japānā

Īstais japāņu kukaiņu pulveris ir nepārspējams savā nāvejošā spējā.

Dabūjams aptiekās, drogu veik. un japāņu veik. K JOKOI.

H. Kurmans

Spoguļu fabrika un logu stikla tirgotava

Rīgā, Vaļņu ielā 30 Tā|ruņi: 22468 un 32104

Māksl. **J. Madernieka** mets sienas segai,
aizkariem vai spilvenam.